

BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED

Dorpskern Haringe

Ligging: Stad: Poperinge
Deelgemeente: Roesbrugge – Haringe
Straat: Haringeplein / Haringestraat

Beschermd als dorpsgezicht sinds 16-07-1993

Beheersplan opgemaakt door: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

INHOUDSTAFEL

1	IDENTIFICATIE	5
1.1	Afbakening	5
1.2	Onroerende goederen	6
1.2.1	Beschermde onroerende goederen	6
1.2.1.1	Parochiekerk Sint – Martinus (met uitzondering van de sacristie en de traptoren) 6	
1.2.1.2	Woning (voormalige kapelanie)	6
1.2.1.3	Voormalige hoeve met dwarsschuur	7
1.2.2	Niet – beschermde onroerende goederen	7
1.2.2.1	Voormalige Pastorie	7
1.2.2.2	Garage met aanpalende hoogspanningscabine	8
1.2.2.3	Bijgebouw, horende bij Haringeplein 5.	8
2	HISTORISCHE NOTA	9
2.1	Haringe als dorp	9
2.2	Historiek van de St. – Martinuskerk	11
2.3	Historiek overige gebouwen	12
2.3.1	Haringeplein 5	12
2.3.2	Haringeplein 7 (voormalige pastoriwoning)	13
2.3.3	Woning Haringestraat 85	15
2.4	Haringe in kaart	16
2.4.1	Massekaart (1729 – 1730)	16
2.4.2	Ferraris kaart (1777)	17
2.4.3	Atlas der Buurtwegen (1841)	18
2.4.4	Popp – kaart (1842 – 1879)	19
2.4.5	Haringe tijdens Eerste Wereldoorlog	20
2.4.6	Huidige kadasterkaart	21
2.5	Archeologie	22
3	INVENTARISATIE HUIDIGE TOESTAND	24
3.1	Landschappelijke ligging	24
3.2	Algemene beschrijving en beelden beschermd dorpsgezicht	25
3.3	Erfgoedkenmerken per onderdeel	30
3.3.1	Sint – Martinuskerk	30
3.3.1.1	Overzichtsfoto's met planaanduiding	30
3.3.1.2	Plannen en opmetingen	31

3.3.1.3	Beschrijving erfgoedkenmerken	31
3.3.2	Het kerkhof	66
3.3.2.1	Omschrijving en algemeen beeld	66
3.3.2.2	Inventarisatie grafmonumenten	70
3.3.3	Voormalige kapelanie – Haringeplein 5	71
3.3.3.1	Overzichtsfoto's met planaanduiding	71
3.3.3.2	Plannen en opmetingen.....	72
3.3.3.3	Beschrijving erfgoedkenmerken	73
3.3.3.4	Bijgebouw bij Haringeplein 5	77
3.3.4	Voormalige hoeve met dwarsschuur – Haringestraat 85.....	80
3.3.4.1	Overzichtsfoto's met planaanduiding	80
3.3.4.2	Beschrijving erfgoedkenmerken	84
3.3.5	Voormalige pastorie – Haringeplein 7.....	85
3.3.5.1	Overzichtsfoto's met planaanduiding	85
3.3.5.2	Plannen en opmetingen (bestaande toestand 2023).....	88
3.3.5.3	Beschrijving erfgoedkenmerken	89
3.3.6	Bomen, hagen en groenaanleg	93
3.3.6.1	Omschrijving en historische evolutie	93
3.3.6.2	Planoverzicht met nummering.....	96
3.3.6.3	Inventarisatie beeldbepalende bomen	100
3.3.7	Hekwerk, gietijzeren lantaarnpalen, mannenpiscine en kerkwegel.....	102
3.3.7.1	Hekwerk aan westzijde kerkhof	102
3.3.7.2	Gietijzeren verlichtingspalen	103
3.3.7.3	Vrijstaande mannenpiscine.....	104
3.3.7.4	Kerkwegel.....	105
3.3.8	Diverse elementen binnen het dorpsgezicht.....	106
3.3.8.1	Speelplein.....	106
3.3.8.2	Garage met aanpalende hoogspanningscabine.....	106
4	ERFGOEDWAARDEN.....	108
4.1	Sint – Martinuskerk.....	108
4.2	Woning op Haringestraat 85	108
4.3	Woning op Haringeplein 5.....	109
4.4	Het dorpsgezicht	109
5	BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN	110
5.1	Hoofddoelstelling.....	110
5.2	Nevendoelstellingen	110

5.2.1	Sint – Martinuskerk en kerkhof.....	110
5.2.2	Woning op Haringestraat 85.....	111
5.2.3	Woning met bijgebouw op Haringeplein 5.....	111
5.2.4	Voormalige pastorie op Haringeplein 7.....	111
5.2.5	Dorpsgezicht	112
5.2.5.1	Smeedijzeren hekwerk aan westzijde van de kerk en het kerkhof.....	112
5.2.5.2	Lantaarns.....	112
5.2.5.3	Vrijstaande piscine	112
5.2.5.4	Kerkwegel.....	113
5.2.5.5	Diverse elementen binnen het dorpsgezicht.....	113
6	BEHEERSMAATREGELEN	114
6.1	Sint – Martinuskerk.....	114
6.2	Kerkhof	119
6.3	Voormalige kapelanie op Haringeplein 5 en voormalige hoeve met dwarsschuur op Haringestraat 85.....	119
6.4	Voormalige pastorie op Haringeplein 7	121
6.5	Bijgebouw bij Haringeplein 5.....	123
6.6	Bomen, Hagen en Groenaanleg.....	124
6.7	Hekwerk, gietijzeren lantaarnpalen, mannenpiscine en kerkwegel.....	124
6.8	Diverse elementen binnen het dorpsgezicht	125
7	OPVOLGING EN EVALUATIE.....	126
7.1	Onderhoudswerken	126
7.2	Restauratiewerken.....	126
8	Bijlagen.....	127

1 IDENTIFICATIE

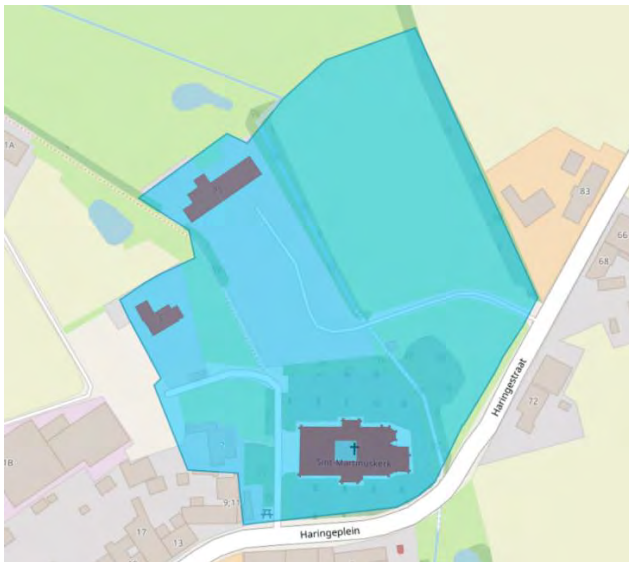
1.1 Afbakening

Het beschermde dorpsgezicht van Haringe waarvoor dit beheersplan wordt opgemaakt, wordt afgebakend zoals voorgesteld op onderliggende kaart (bron: <https://geo.onroerendergoed.be>). De afbakening situeert zich ten noorden van Haringeplein en ten noordwesten van de Haringestraat.

Aan oostzijde ligt de afbakening op de perceelsgrens tussen Haringestraat 85 en 83. Vervolgens westwaarts achter woning Haringestraat 85 tot aan de oude kerkwegel. Afbakening volgt de meidoornhaag ten noorden en westen van woning Haringeplein 5. Vervolgens verspringende lijn die het perceel van de voormalige pastorie afbakt, tot aan de straat (Haringeplein). Een garage met verbinding naar de voormalige pastorie ligt binnen de grenzen van het beschermde dorpsgezicht.

Midden in deze afbakening loopt de Kerkebeek, die de scheiding maakt tussen Haringeplein en Haringestraat.

De afbakening van dit beheersplan volgt de grenzen van het beschermde dorpsgezicht. Zie foto onder en luchtfoto.

1.2 Onroerende goederen

1.2.1 Beschermd onroerende goederen

Volgende beschermde onroerende goederen maken deel uit van het beschermde dorpsgezicht:

1.2.1.1 Parochiekerk Sint – Martinus (met uitzondering van de sacristie en de traptoren)

Haringeplein znr.

8972 Roesbrugge - Haringe

Kadastrale gegevens: POPERINGE – 7^E AFDELING / SECTIE B / 0432

Statuut: Beschermd als Monument. Datum bescherming: 13/08/1953

Eigenaar: Kerkfabriek St. - Martinus Haringe (Stad Poperinge)

1.2.1.2 Woning (voormalige kapelanie)

Haringeplein 5

8972 Roesbrugge - Haringe

Kadastrale gegevens: POPERINGE – 7^e AFDELING / SECTIE B / 0490 G

Statuut: Beschermd als Monument. Datum bescherming: 16/07/1993

Eigenaars: [REDACTED]

1.2.1.3 Voormalige hoeve met dwarsschuur

Haringestraat 85

8972 Roesbrugge – Haringe

Kadastrale gegevens: POPERINGE – 7^E AFDELING / SECTIE B / 0486 D

Statuut: Beschermd als Monument. Datum bescherming: 16/07/1993

Eigendom van: St. – Maartenstuin nv, vast vertegenwoordigd door Ferdinand Criem.

1.2.2 Niet – beschermde onroerende goederen

In het dorpsgezicht is slechts één gebouw niet beschermd, maar vastgesteld als bouwkundig erfgoed van 24/09/2009 tot heden:

1.2.2.1 Voormalige Pastorie

Haringeplein 7

8972 Roesbrugge – Haringe

Kadastrale gegevens: POPERINGE 7e AFD/ROESBRUGGE-HAR/SECTIE B/ 0429 H

ID: 31930

Eigenaars: [REDACTED]

Verder liggen binnen het beschermde dorpsgezicht nog volgende onroerende goederen:

1.2.2.2 Garage met aanpalende hoogspanningscabine.

Dit kleinere volume is gelegen tussen de oprijweg naar de kerk en het perceel op Haringeplein 9, waarvan het garagegedeelte behoort tot het perceel van de voormalige pastorie (Haringeplein 7). Het deel hoogspanningscabine is eigendom van Stad Poperinge.

1.2.2.3 Bijgebouw, horende bij Haringeplein 5.

Dit bijgebouw werd opgetrokken in 2021 – 2022 in vakwerkstijl en doet dienst als carport en tuinberging.

2 HISTORISCHE NOTA

2.1 Haringe als dorp

Het landelijke, kleine grensdorp Haringe, is gelegen in de zuidelijke westhoek, tegen de Franse grens en kent een lange geschiedenis.

In de 2^e eeuw voor Christus lag de hele streek hier wellicht onder water. Bij de Romeinse regressie (1^e – 4^e eeuw) kwam wellicht Haringe, dat 5m hoger ligt dan Roesbrugge, droog te liggen. Sporadische vondsten rond Haringe uit de IJzertijd, alsook stukken Romeins aardewerk en tegulae, wijzen op vroege bewoning.

Op het grondgebied Haringe werden sporen van Romeinse of Gallo-Romeinse bewoning aangetroffen. Waarschijnlijk mede door de dichte aanwezigheid van de heirbaan Kassel – Oudenburg – Aardenburg (zie plan hieronder).

Haringe of 'de woonplaats van de afstammelingen van Hari' wordt echter voor het eerst vermeld in 899. In 1147 werd de zorg voor de kerk en de parochie toevertrouwd aan de abdij van Sint-Augustinus in Terwaan. Onder impuls van de bisschop van Terwaan werd in het laatste kwart van de 11de eeuw voor de verspreide bevolking een kerk gebouwd met een toren, in Romaanse stijl. Dit gebeurde op het droogland, ietwat verwijderd van de zompige overstromingsgebieden. Meerdere oude kronieken maken gewag van kerkbranden in Haringe, waarbij telkens wordt vermeld dat de toren bewaard bleef.

Haringe was gedeeltelijk van eind 15de eeuw tot 1651 eigendom van de heren van Gistel, die het Blauwhuis, gelegen ten oosten van de Sint-Martinuskerk, bewoonden. Het werd gebouwd omstreeks 1537 en in 1849 vervangen door een moderner woonhuis. Enkel een aanbouw van 1770 is bewaard gebleven, waar op heden een woning is aangebouwd (Haringestraat 64).

In opdracht van Lodewijk XIV werd in 1681 de baan aangelegd die Ieper met Duinkerke verbindt. Die weg liep, omwille van de brug over de Ijzer (Pont Rohard – 1183 – en van waar wellicht de naam Roesbrugge komt) door het NO van het toenmalige Haringe. Ten gevolge van die baan kende het gehucht Roesbrugge al heel snel een uitzonderlijke bloeiperiode en overvleugelde op velerlei gebied het landelijk gebleven Haringe. De Ijzer, die in Haringe België binnenkomt, was tot in Roesbrugge bevaarbaar.

Roesbrugge ontwikkelde zich sterk en de bevolking daar groeide aan. Echter de parochiekerk was en bleef in Haringe. Het zou duren tot 1807, na het concordaat en de herschikking van het bisdom Gent, ten nadele van Ieper, vooraleer er in Roesbrugge een kerk werd gebouwd. Haringe werd kapelanijs.

In 1857 al werd Haringe met Roesbrugge verbonden en is het dan ook de eerste fusiegemeente sinds het ontstaan van België in 1830.

Het was een zelfstandige gemeente tot aan de gemeentelijke herindeling in 1977. Sindsdien is Roesbrugge – Haringe een deelgemeente van Poperinge.

Pas in 1870 werd de weg, zoals we ze nu kennen rond de kerk, aangelegd (Haringeplein + Haringestraat). Daarvoor was de kerk enkel bereikbaar via kerkwegels of kleinere paden.

2.2 Historiek van de St. – Martinuskerk

De romaanse kerk waarvan alleen de vieringstoren met vierkante basis en de pijler in de zuidwestzijde ervan bewaard bleef, werd vermoedelijk als bedehuis opgetrokken aan het einde van de 11^e eeuw of begin 12^e eeuw. De kerk was uitgerust met een half ondergrondse crypte en was afhankelijk van de Sint-Augustinusabdij bij Terwaan.

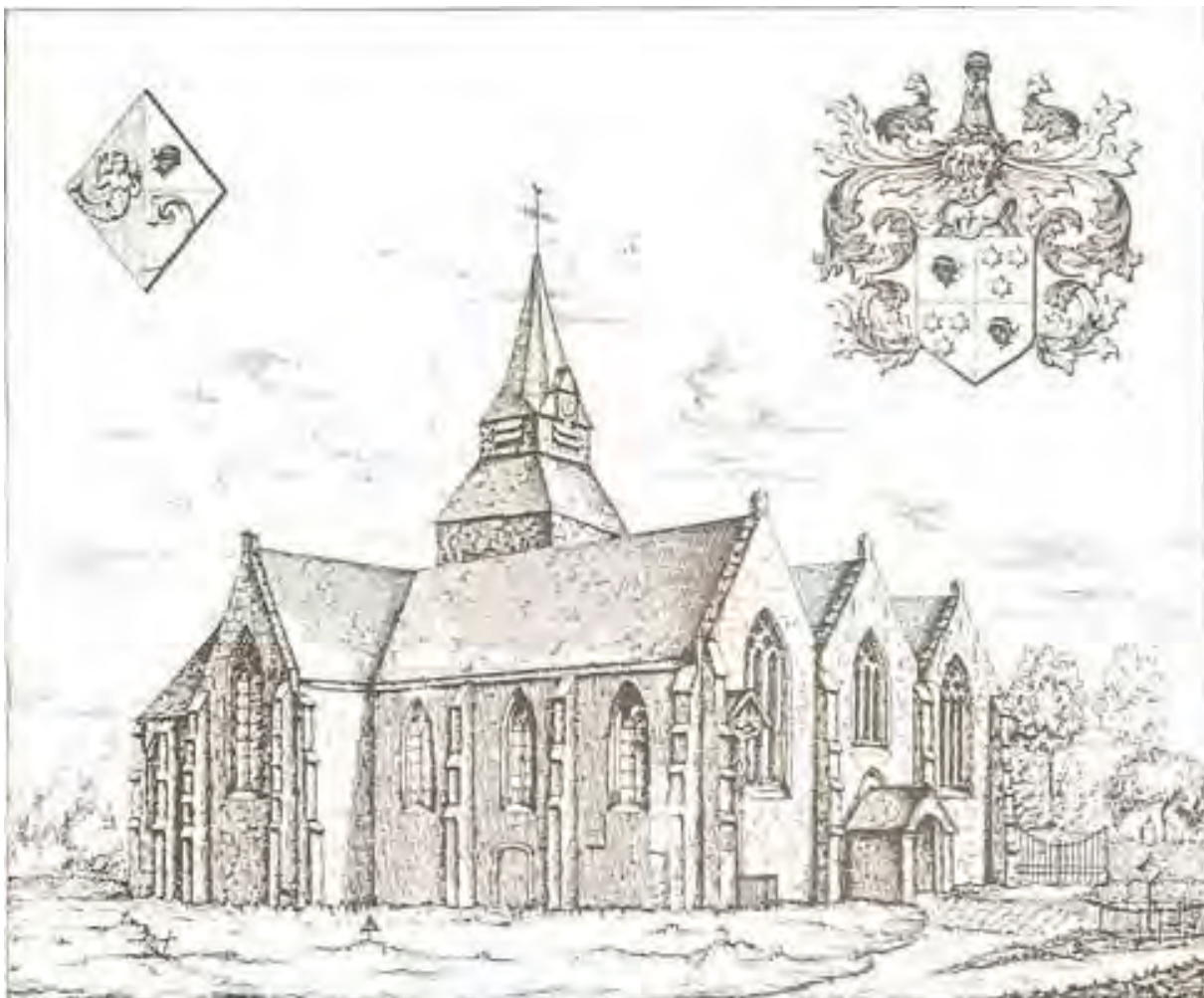
De kerk brandde af in 1071, 1123 en 1297, waarna ze tegen 1308 was herbouwd.

De westgevel van de noord -en middenbeuk en een gedeelte van de gevel van de noordbeuk dateren vermoedelijk uit de 15^e eeuw. Deze muren zijn zoals de toren opgetrokken in ijzerzandsteen, mogelijk uit hergebruik van de romaanse kerk.

De grote transformatieperiode die aan de kerk haar huidig uitzicht bezorgt, dateert van na de beeldenstorm, tussen 1591 en 1600 (zie de jaartallen in koor en schip); toen werd ook de romaanse kruisingstoren verhoogd met een klokkenverdieping onder een ingesnoerde naaldspits. De kerk kreeg het uitzicht van een laatgotische hallenkerk met een dwarsbeuk en 3 koren die in het verlengde liggen van de beuken.

De toevoeging van de zuidoostelijke sacristie en trappentoren volgde in 1853, te zien aan de datumsteen aan oostzijde. Deze toevoegingen in hoofdzakelijk rode baksteen maken geen deel uit van het beschermd volume van de kerk.

Restauratiewerken, onder meer het ontpleisteren van scheibogen op de kruising van 1968-1981, gebeurden naar ontwerp van architecten S. Dejaegere (Marke) en A. Bressers (Gent).

Willemijns 1866

Bron afbeelding: <https://www.hauptwerk.nl/historyharingenl.php>

2.3 Historiek overige gebouwen

2.3.1 Haringeplein 5

De woning op Haringeplein 5 is de oudste woning binnen het dorpsgezicht en dateert van 1634. Deze datum is ingemetseld in de oostelijke topgevel. Echter kan de woning nog ouder zijn en is deze datum een 'verbouwdatum'. De woning is in oorsprong een typische streekeigen vakwerkwoning, waarbij in een verbouwfase het vakwerk werd vervangen door baksteengevels. Aan de noordzijde van de woning is een volume aangebouwd, zogenaamd de 'winterkapel'. De woning was mogelijk in oorsprong de kapelanie van Haringe. De winterkapel werd in de winter gebruikt voor diensten of vieringen, omdat de kerk te groot was om te verwarmen. Tot 1975 was de woning eigendom van 'het Ministerie van Openbare Onderstand', de voorloper van het OCMW. Er werd een grondige renovatie uitgevoerd in 2012 – 2014.

Oudste foto van de woning – datum niet gekend.

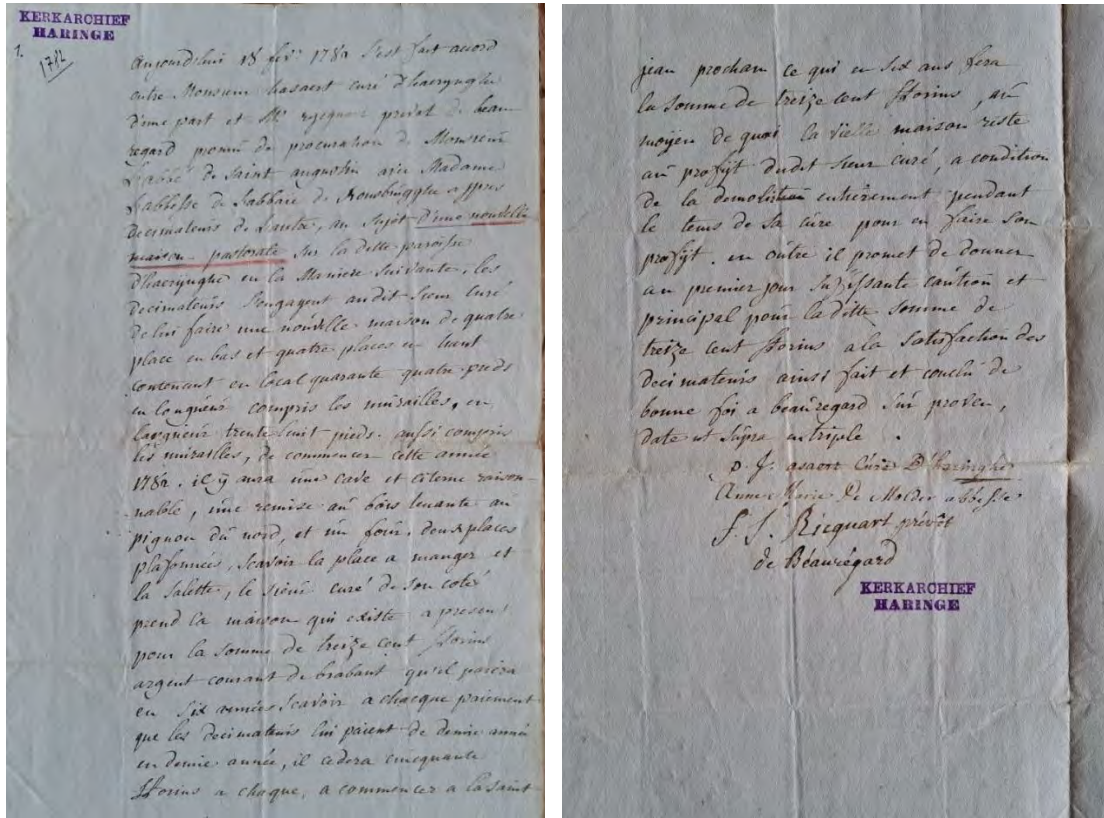

Foto woning, waarschijnlijk eerste helft 19^e eeuw.

2.3.2 Haringplein 7 (voormalige pastoriewoning)

Bij opzoekingswerk naar de bouwdatum en historiek van de pastorie vinden we volgende interessante documenten uit het kerkarchief van Haringe:

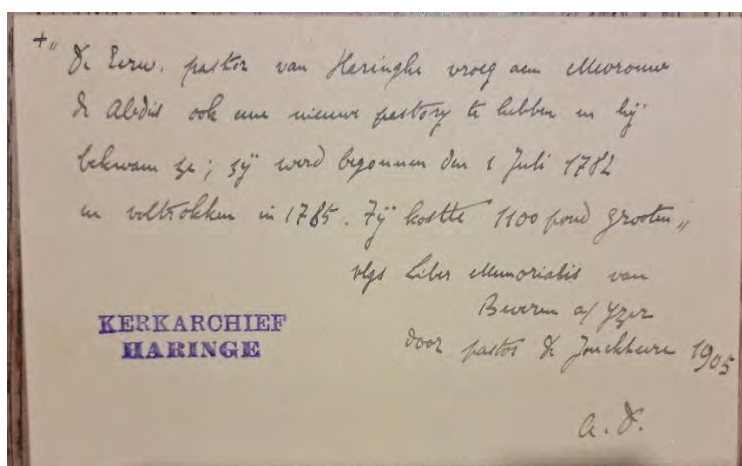
- Toelating voor de bouw van de pastorie

Op zich is een volledige vertaling van dit document hierbij niet relevant. Samenvattend kunnen we wel zeggen dat dit officiële toelating is aan pastoor Asaert, voor de bouw van de pastorie door abdis Anne-Marie De Molder en proost Ricquart van Beauregard. In de prijs van 1300 zilveren Brabantse Florijnen zit ook de aankoopprijs van de oude pastorie die moest afgebroken worden. Het document is gedateerd op 1782.

Anne-Marie De Molder is de laatste abdis van de kloosterorde 'Roesbrugge Dames' van 1781 tot 1793.

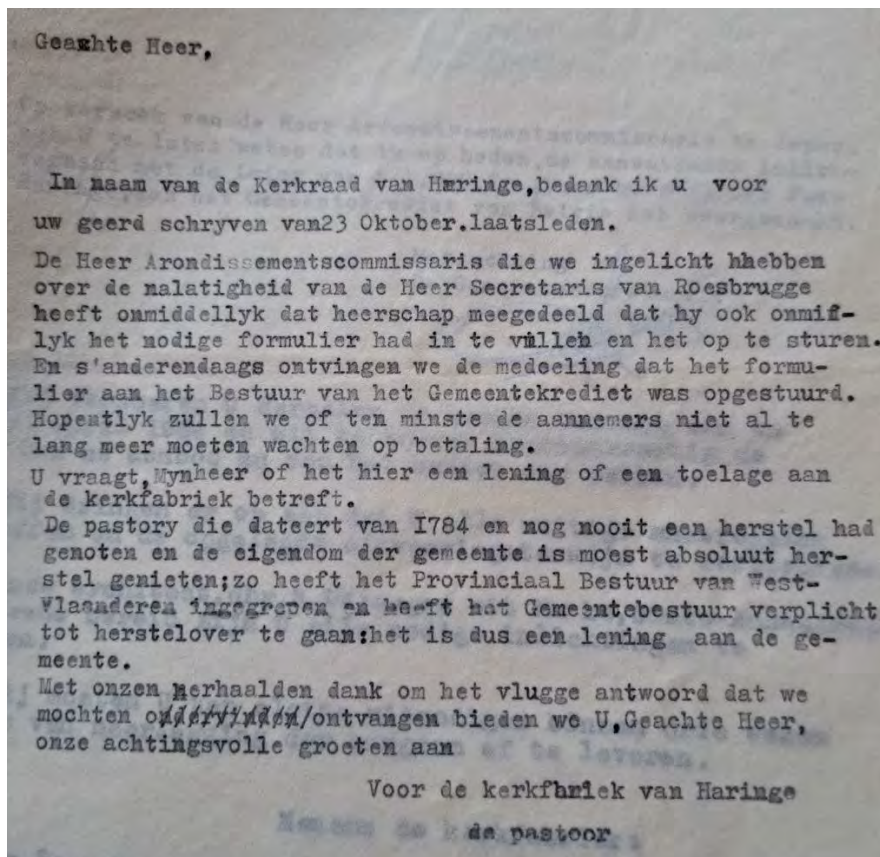
- Fiche uit het Liber Memoriales - 1905

Een fiche met info uit het Liber Memorialis (of 'Herdenkingsboek) van pastoor De Jonckheere van Beveren waarin opnieuw wordt verwezen naar de vraag tot bouw van een nieuwe pastorie, gesteld aan 'Mevrouw d Abdis'. De prijs van '1100 pond grooten' staat voor 'Vlaamse pond', een munteenheid dit hier tot aan de Franse revolutie gangbaar was.

We lezen duidelijk dat er 3 jaar aan de pastorie werd gebouwd: van 1782 tot 1785.

- Brief pastoor Bruneel – 1964

Een brief van pastoor Bruneel van 1964, waarin hij verwijst naar het bouwjaar van de pastorie (1784). Die brief steekt in het uitgebreide verbouwdossier van 1963, met daarbij ook verschillende plannen en de uitgebreide briefwisseling en discussies daarrond.

We kunnen hierbij dan ook besluiten dat er een grondige verbouwing heeft plaatsgevonden in de periode 1963.

Foto hierboven toont een duidelijk symmetrische voorgevel waarbij de voortuin was afgebakend met een geschoren haag.

2.3.3 Woning Haringestraat 85

Van deze voormalige hoeve geen bouw -of verbouwdata gekend. We kunnen wel aan de hand van historische kaarten aannemen dat het gebouw werd opgetrokken op het einde van de 18^e eeuw of begin 19^e eeuw. Hieronder foto voor de hoevegebouwen van boerenfamilie Cappoen (omstreeks 1917)

2.4 Haringe in kaart

Hieronder evolutie van de dorpskern adhv beschikbare historische kaarten.

De afbakening van het op heden beschermde dorpsgezicht is aangeduid per kaart in blauwe lijn en geeft een evolutie van gebouwen en wegen.

2.4.1 Massekaart (1729 – 1730)

De Masse-kaarten kwamen tot stand in 1729-1730, toen de Franse ingenieurs-geografen Claude en François Masse (vader en zoon) het grensgebied tussen de Frankrijk en de Zuidelijke Nederlanden (waaruit later België is ontstaan) in kaart brachten. Het is de oudste kaart van de regio, maar eerder vaag en minder gedetailleerd. Het is dan ook moeilijk de grenzen van het beschermd dorpsgezicht aan te duiden. We merken wel de kerk met kleine bebouwing er rond.

2.4.2 Ferraris kaart (1777)

Bron: <http://geopunt.be>

De Ferraris kaart is de oudste kaart met weergave van de dorpskern Haringe. We zien duidelijk de kerk met het omliggende kerkhof. Op heden situeert het kerkhof zich enkel ten noorden, zuiden en oosten van de kerk. Aan oost en noordzijde zien we de aftekening van de Kerkebeek, zoals het huidige verloop.

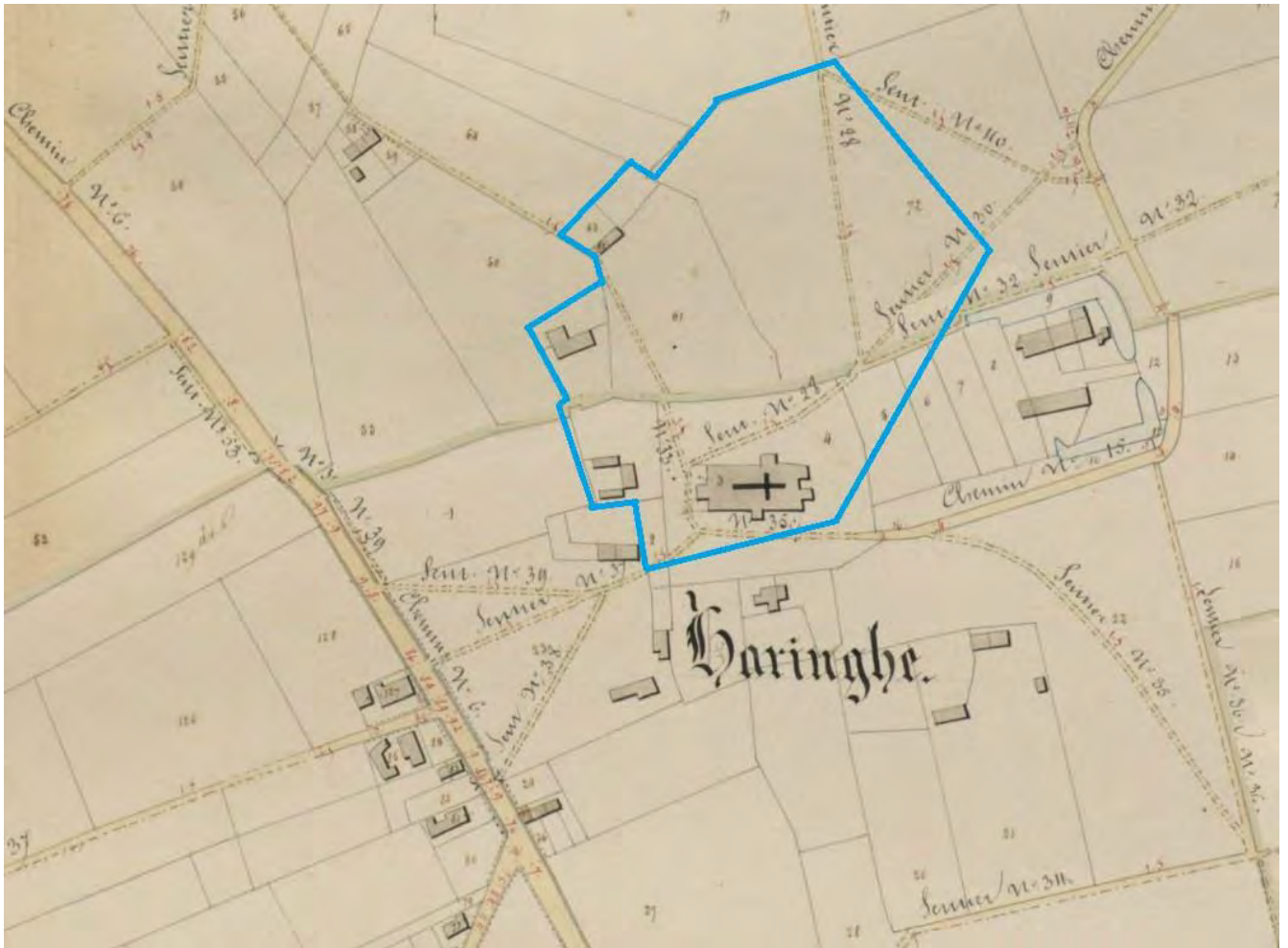
Er zijn enkele huizen ingetekend aan noordwestzijde van de kerk. De voormalige pastorie (Haringeplein 7) is nog niet herkenbaar in zijn huidige vorm. De woning aan Haringeplein 5 is ingetekend volgens zijn oorspronkelijk volume, zonder annex aan de achterzijde.

De voormalige hoeve (Haringestraat 85) is nog niet ingetekend op deze kaart.

Aan oostzijde zien we een gebouwenreeks haaks op elkaar met een wal aan noordzijde. Dit is naar alle waarschijnlijkheid het 'Blauwhuis', zoals eerder vermeld, waarvan schets op vorige pagina.

Qua wegen zien we aan linkerkzijde de huidige Hoogstraat / Moenaardestraat, met afsplitsing naar de Nachtegaalstraat.

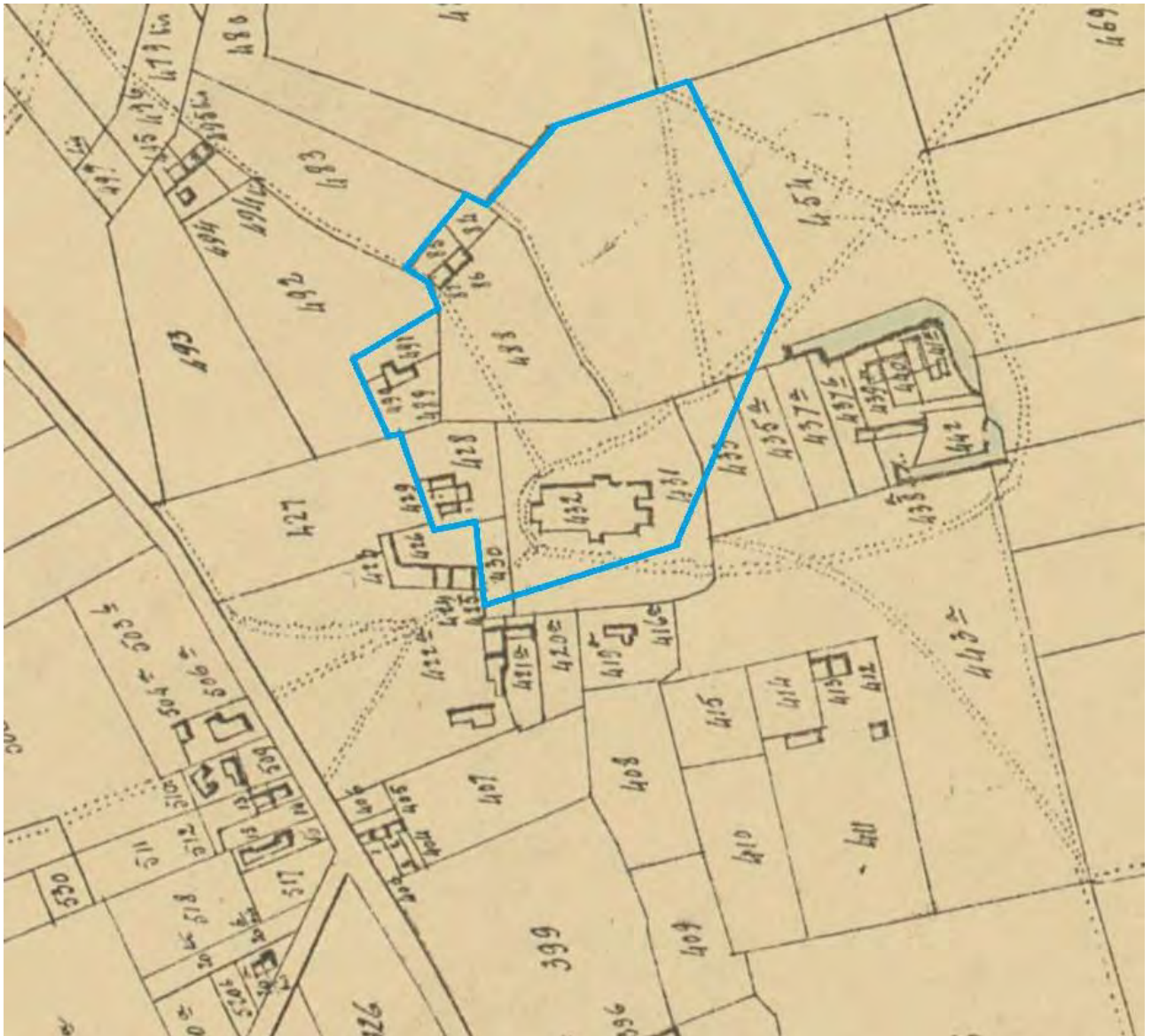
2.4.3 Atlas der Buurtwegen (1841).

Bron: <http://geopunt.be>

Op deze kaart zien we duidelijkere en scherpere aflijningen van percelen en gebouwen. De grenzen van het beschermde dorpszicht kunnen dan ook beter ingetekend worden. We zien uiteraard duidelijk de kerk, weliswaar zonder intekening van het kerkhof of de Kerkebeek. Ten westen van de kerk zien we een gebouw met aan noord- en zuidzijde aangebouwde delen. Dit is de voormalige pastorie (Haringeplein 7). Iets meer noordwaarts zien we de aftekening van de woning op Haringeplein 5, met annex aan de achterzijde. Iets meer ten noorden zien we een kleiner volume. Dit is de huidige woning op Haringestraat 85. We veronderstellen echter dat dit enkel een woonst is. Waarschijnlijk is pas later het schuurgedeelte aangebouwd.

2.4.4 Popp – kaart (1842 – 1879)

Bron: <http://geopunt.be>

Gezien de Popp – kaarten zijn opgemaakt rond ongeveer dezelfde periode als de 'Atlas de Buurtwegen', kunnen we in grote lijnen dezelfde conclusies trekken zoals hiervoor. We zien nog steeds geen ingetekende weg rond de kerk richting Roesbrugge, wel nog paden en kerkwegels.

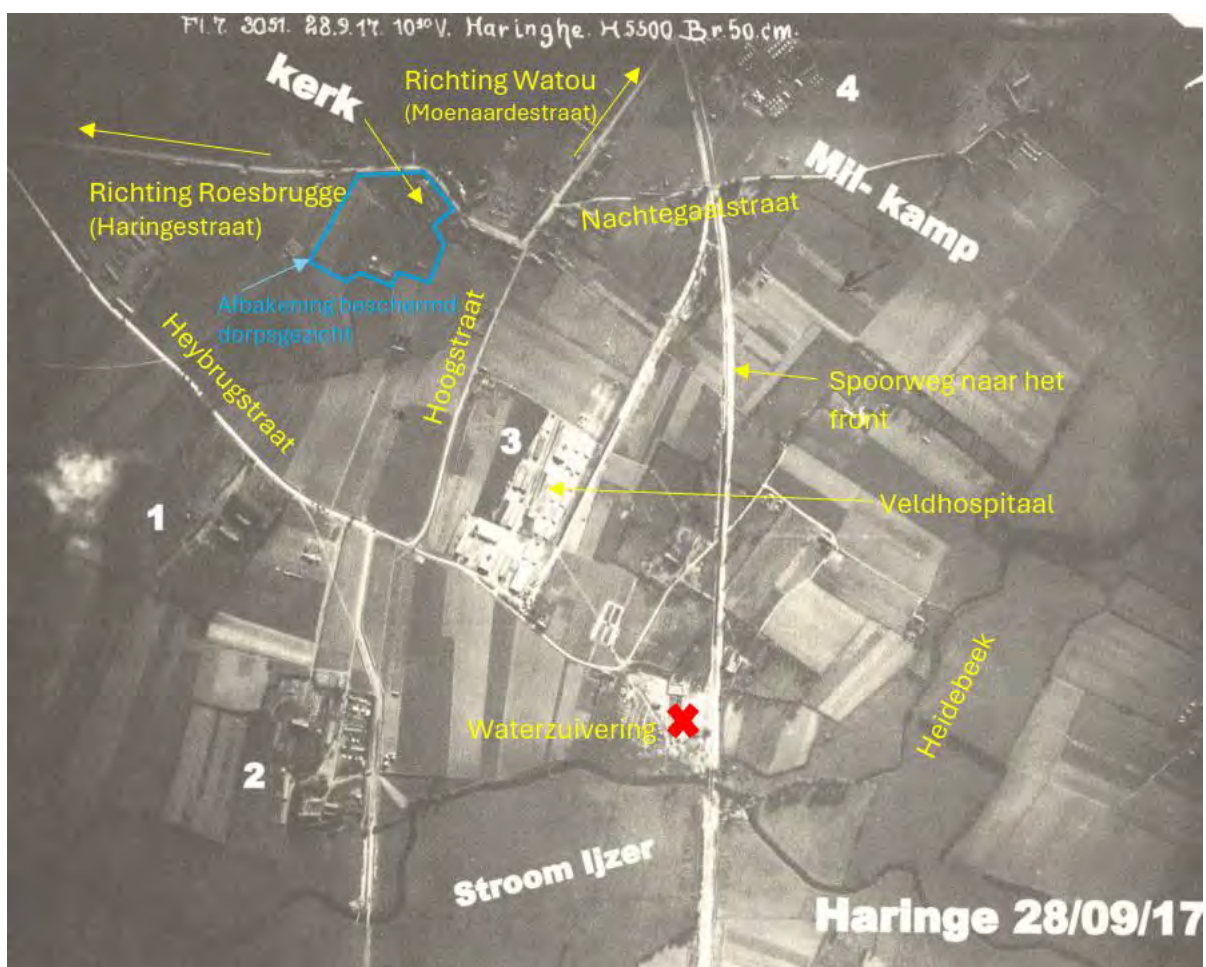
2.4.5 Haringe tijdens Eerste Wereldoorlog

Hieronder zien we een luchtfoto, gedateerd op 28 september 1917. De luchtfoto is omgekeerd georiënteerd, t.z. zuidrichting bovenaan.

We herkennen het huidige stratenpatroon, waarbij de Haringestraat rond de kerk verloopt. Door de donkere kwaliteit van de foto is bebouwing moeilijk zichtbaar, zeker in de afbakening van het huidige beschermd dorpsgezicht (zie blauwe lijn).

We merken wel enkele opvallende zaken in de omgeving van Haringe, vooral noordwaarts. Langs de Heybrugstraat was een aanzienlijk militair veldhospitaal aanwezig. Echter niet verwonderlijk, gezien de ligging van Haringe achter het front tijdens WO1. In de omgeving Roesbrugge – Haringe werden heel wat gewonde frontsoldaten opgevangen in dergelijke hospitalen.

We zien ook het verloop van de Yzer, met een oversteek van een spoorweg. Deze spoorweg liep via de Yzer zuidwaarts en diende voor aanvoer van zuiver water naar het front. Deze waterzuivering (zie aanduiding met rood kruis) was oorspronkelijk ingericht als een vlasroterij.

2.5 Archeologie

Naar aanleiding van de uitgevoerde rioleringswerken in de dorpskern van Haringe, werden in opdracht van Aquafin voorafgaande archeologische opgravingen uitgevoerd rond de kerk (deel Haringestraat en deel Haringeplein).

Deze opgravingen werden uitgevoerd in oktober / november 2020 en in mei 2021 door de firma ADEDE bv.

De belangrijkste vondsten zijn vooral funeraire sporen, met baksteen verharde voetwegen, grachten, etc.

Het oudste teruggevonden spoor is een soort kuil, die mogelijk een functie van oven had.

Samen met enkele losse vondsten die in het verleden (jaren 1970 en '80) werden aangetroffen thv de Heidebeek, kunnen we besluiten dat er reeds bewoning of menselijke activiteit was in de IJzertijd of de Romeinse periode.

Een gedetailleerd verslag van deze opgravingen, is te vinden via volgende link:

<https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/rapporten/eindverslagen/2414>

EINDVERSLAG

Opgraving Poperinge Haringestraat

ID: 2414 URI: <https://id.erfgoed.net/archeologie/eindverslagen/2414>

Archeoloog
ADEDE bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00058

Projectcode(s)
[2020J267 - opgraving](#)

Kader
vergunningsplichtige ingrepen

Gemeente(n)
Poperinge

Datum indienen
08-06-2023

Downloads

[Alle bestanden downloaden](#)

Verslag van resultaten

Bestand: POP-HAR Eindverslag.pdf [Downloaden](#)

Auteur(s): VAN EYNDE Merel

Relaties

Vooronderzoek Poperinge Aansluiting centrum Haringe op Roesbrugge

Archeologienota - ID 11690

<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/11690>

Hieronder enkele foto's van de archeologische opgravingen.
Foto's door Brecht Vandenberghe

Opgravingen thv toegangsweg aan voorgevel (westzijde) van de kerk.

Funeraire sporen aan voorzijde van de kerk.

Verharde voetweg in rode baksteen ten zuiden van de kerk onder het huidige tracé van Haringeplein. Deze voetweg is herkenbaar op zowel de Popp kaart, als op de Atlas der Buurtwegen (zie hierboven pagina 10 en 11)

3 INVENTARISATIE HUIDIGE TOESTAND

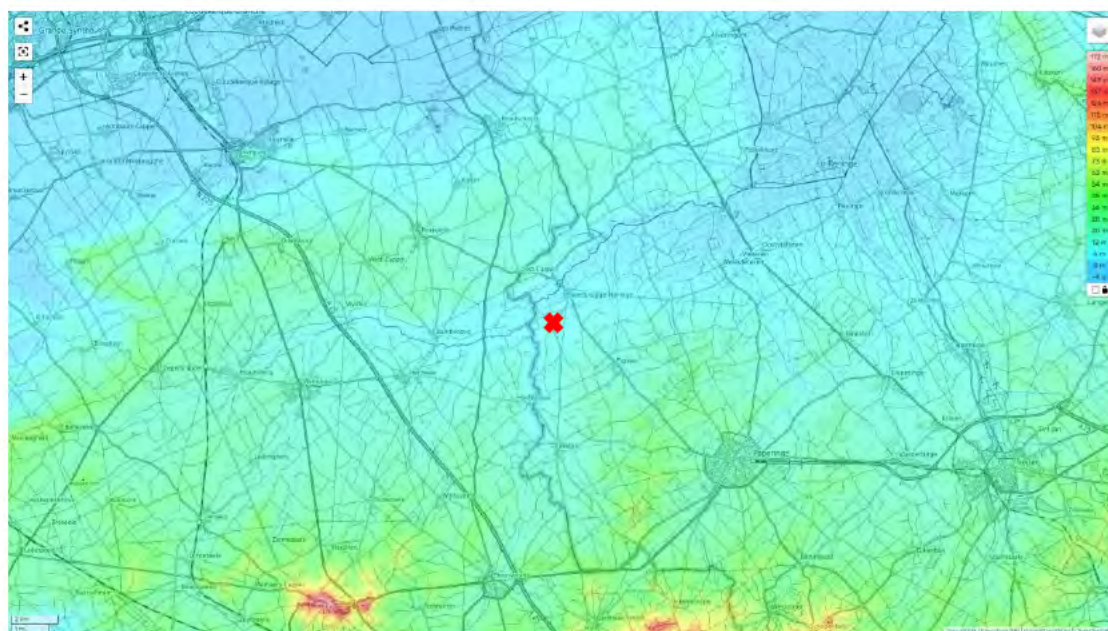
3.1 Landschappelijke ligging

Het dorp Haringe maakt deel uit van de gemeente Roesbrugge-Haringe en is op zich een deelgemeente van Poperinge. Het is een grensgemeente gelegen in Zandlemig Vlaanderen, op minder dan een kilometer van de Franse grens.

Haringe is gelegen aan de noordelijke flank van de Zuid-West-Vlaamse heuvelrug, die het interfluvium vormt tussen de Ijzer en de Leie. Haringe bevindt zich dus in het dal van de Ijzer. De hiervoor vernoemde heuvelrug wordt ontwaterd door verschillende beekdalen, waaronder ook het dal van de Kerkebeek die midden door het dorp en rond de kerk loopt.

1 = ligging Haringe. Bron GEOPUNT.be

Topografische kaart met aanduiding ligging Haringe. Bron: www.topographic-map.com

Haringe is gelegen zo'n 9m boven de zeespiegel.

3.2 Algemene beschrijving en beelden beschermd dorpsgezicht

Het beschermd dorpsgezicht wordt hoofdzakelijk gekenmerkt door de Sint – Martinuskerk met omliggend kerkhof, wat aan zuidzijde begrensd wordt door de Haringestraat. Het kerkhof is omgeven door hagen aan noord- en zuidzijde, aan de oostzijde afgebakend door de Kerkebeek en aan westzijde door een metalen hekwerk.

Zuidzijde kerk: afbakening kerkhof door lage beukhaag aan Haringeplein.

Kerkebeek aan oostzijde van het kerkhof

De kerk is aan noord-, oost- en westzijde sterk omgeven door hoogstammige bomen, welke een heel beeldbepalend kenmerk vormen van het dorpsgezicht.

Hoogstammige bomen rond de kerk.

Vanaf de hoofdweg aan Haringplein is een gekasseide toegangsweg naar achterliggende percelen. Deze toegangsweg is aan weerszijden voorzien van een rij gekandelaarde linden. De kasseien werden in een verbreding aangelegd tot tegen de inkomdeur van de kerk.

Gekasseide toegangsweg vanaf Haringplein

De voormalige pastorie op Haringplein 7 is recht georiënteerd tov de westgevel van de kerk. Er loopt een haast recht pad vanaf de inkomdeur van de kerk naar de voordeur van de pastorie. Een metalen inkomhek begrenst het perceel van de pastorie.

Voorgevel kerk

Recht tov kerk: voormalige pastorie

De gekasseide weg draait verderop westwaarts weg richting perceel op Haringplein 5 en de parking van de achterliggende parochiezaal. Tussen deze toegangsweg en de pastorie is er vooral gras, omgeven door een lage gemengde haag. Er is een aparte afbakening voor een speelplein naast de voormalige pastorie.

De kasseien van de toegangsweg lopen over in de oprit van Haringeplein 5. Deze aanleg werd uitgevoerd in 2022 nav werken aan het gescheiden rioleringsstelsel. Van op de toegangsweg is de woning op Haringeplein 5 zichtbaar. Dit was de oorspronkelijke pastorie of kapelanie. Het perceel is omgeven door een meidoornhaag. In 2022 werd een bijgebouw opgetrokken in vakwerkstijl en rode baksteen.

Woning Haringeplein 5

Bijgebouw op Haringeplein 5

Ten oosten van het perceel Haringplein 5 is een fruitboomgaard aanwezig. Deze boomgaard is van het perceel van Haringstraat 85 afgesneden door een kerkwegel in gele baksteen. Dit pad maakt deel uit van het Dode Yzerwandelpad.

De percelen die deel uitmaken van Haringstraat 85 liggen ten noorden van de kerk en omvatten in oppervlakte een aanzienlijk deel van het beschermd dorpsgezicht. De woning op het perceel is bereikbaar via een aangelegde kasseiweg van de Haringstraat.

De woning is een voormalige boerderij die volledig werd gerenoveerd. Doormidden het perceel loopt de Kerkebeek met daarlangs typische knotwilgen. De percelen bestaan hoofdzakelijk uit grasland en tuin. Ten oosten van de Kerkebeek en de afbakening van het dorpszicht zien we grasland met fruitbomen.

3.3 Erfgoedkenmerken per onderdeel

3.3.1 Sint – Martinuskerk

3.3.1.1 Overzichtsfoto's met planaanduiding

3.3.1.2 Plannen en opmetingen

Zie bijlage 3: PLANNEN KERKGEBOUW

3.3.1.3 Beschrijving erfgoedkenmerken

3.3.1.3.1 Algemeen

De kerk van Haringe is een laatgotische hallenkerk met romaanse kruisingstoren, gelegen in de bocht van het Haringeplein-Haringestraat, in het midden van een omringend kerkhof. Dit laatste is afgezet door ijzeren hekken met een westelijke toegangspoort, beuken en kastanjes.

3.3.1.3.2 Plattegrond

Georiënteerde driebeukige hallenkerk met een schip van drie traveeën, een uitspringend transept van één travee met rechte sluiting, een hoofdkoor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting, geflankeerd door soortgelijke zijkooren.

Aansluitende zuidoostelijke sacristie en een trappentoren tegen de zuidgevel.

3.3.1.3.3 Gevels

Gevels zijn hoofdzakelijk opgebouwd met gele baksteen. We zien tevens hergebruikte ijzerzandsteen in de onderbouw van zowel het transept aan noord- en zuidzijde, de noordelijke zijbeukgevel en westelijke gevels van noordelijke beuk en middenbeuk. De Romaanse kruisingstoren is eveneens opgebouwd uit ijzerzandsteen in onregelmatig metselverband. De toren heeft een vierkante basis, waarbij de gevels zijn voorzien van centraal tweelichtvenster (blind) - gekoppelde rondbogen ingeschreven in een grotere rondboog - aan weerszijden geflankeerd door een smalle rondboognis (blind). Hierboven een horizontale reeks van zes rechthoekige muuropeningen (oorspronkelijke galmgaten) met monoliet verdeelzuiltje voorzien van sokkel en kubuscapiteel. Twee uitkragende stenen in de oostelijke en zuidelijke gevel, bovenvermelde galmgaten, vertonen primitieve zoömorfe kenmerken. In alle gevels smeedijzeren gevelankers aanwezig, verankerd aan achterliggende houtstructuren.

zicht op oostelijke torenzijde

zicht op westelijke torenzijde

De drie westelijke puntgevels zijn afgedekt met blauwe hardsteen dekstenen, waarbij de toppen zijn afgewerkt met massieve blauwe hardsteen kruisen.

De topgevels van midden- en noordbeuk zijn opgebouwd in ijzerzandsteen, waarbij de contouren van de spitsboogvensters in gele baksteen zijn opgebouwd. De steunberen van desbetreffende gevels zijn tevens een combinatie van ijzerzandsteen en verspringende gele baksteen op de hoeken. De schuine afdekkingen van de afzaten zijn tevens afgewerkt met gele baksteen.

De inkomdeur van de kerk is een beplankte deur in eik met bevestigingen in gesmede nagels en smeedijzeren lechten en duimen. Opening is afgewerkt met een korfboog met daarboven een spitsboognis met voorstelling van de Heilige Martinus van 1886-1887 (?).

De zinken ontvangbakken voor regenwater tussen hoofd- en zijbeuk zijn versierd met een opgelast kruis in zink. Regenafvoeren onderaan voorzien van gietijzeren voetbuizen.

Tegen de noordelijke topgevel is calvariekruis opgesteld met houten Jezusbeeld. Afdekking met dakje in natuurleien.

Tegen de zuidelijke topgevel is een blauwsteen gedenksteen voor gesneuvelden van WO1. Centraal middenstuk in koper. Grafsteen is afgedekt met een figuratief plooiwerk in zink. Onderaan gepleisterde sokkel.

Zijgevels: Geprofileerde, geschilderde gootbekleding ondersteund door zichtbare hondjes. Metselwerk in muizentand onder de bakgoot. Steunberen met versnijdingen en spitsbogige tweelichten op afzaat. Telkens ontvangbakken voor regenwater afgewerkt met opgelast kruis in zink. In zuidelijke zijgevel één -en noordelijke zijgevel 3 ingemetselde grafplaten in Doornikse kalksteen. In zuidelijke zijgevel dichtgemetselde opening met korfboog.

Transeptgevels: haaks op elkaar staande hoeksteunberen met versnijdingen en spitsbogig drielicht op afzaat. Per transept ingemetselde grafplaten in Doornikse kalksteen. Topgevels aan bovenzijde afgedekt met geprofileerde dekstenen in blauwe hardsteen met centraal bovenaan eindstuk met kruis in blauwe hardsteen.

Aan zuidzijde later aangebouwde polygonale trappentoren in rode baksteen, waarbij hoeken en aflijningen van gevelopeningen in gele baksteen. Deuropening met rondboog. Smalle lichtspelen in gevelvlak en bovenaan ronde opening met glas-in-lood raam.

Koorpartij: sokkel en geprofileerde kroonlijst. Ritmerende steunberen met versnijdingen.

Spitsbogige drielichten op doorlopende afzaat. Rond- en spitsbogig tweelicht onder druiplijstje in het noordelijk koor. De oostelijke koorvensters zijn blind.

Aanpalende zuidoostelijke sacristie in een aansluitende bouwtrant zoals trappentoren.

Aanbouwsel aan noordzijde onder plat dak met onder meer rondboogdeur. Bovenzijde afgewerkt met een gemetselde ezelsrug in rood – oranje baksteen.

Ramen sacristie tevens voorzien van rondboog met in opening smeedijzeren diefijzers. Dorpels in blauwe hardsteen met getailleerde zichtvlakken. Opbouw gevels met rode baksteen waarbij schuine afdekking sokkel en contouren raamopeningen in gele vormbaksteen. Gevels bovenaan afgewerkt met doorlopende lijst in geprofileerde baksteen. In oostelijk gevelvlak witsteen datumsteen met jaartal 1853. Glasramen in opmerkelijke veelhoekige verdelingen in ijzer met ingemastikeerd glas.

Onderaan gevels verluchttingsopeningen afgedekt met gietijzeren stukken.

3.3.1.3.4 Daken

Alle daken zijn afgedekt met natuurleien, muv het platte dak van de noordelijke aanbouw van de sacristie. Daar is de dakdichting in zink.

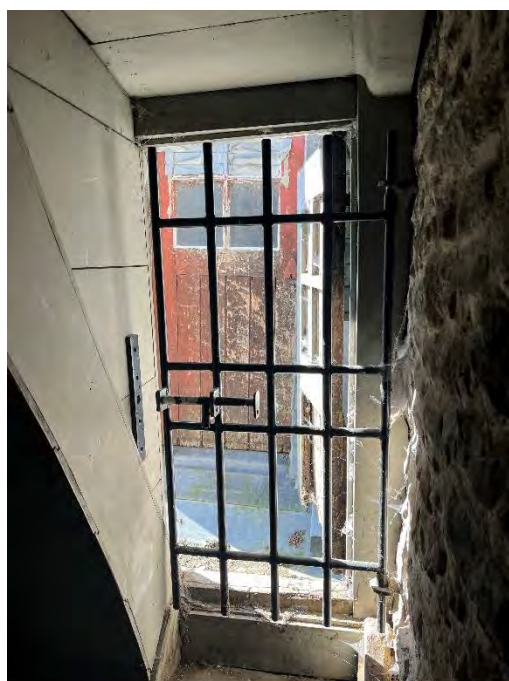
Alle nokken zijn afgewerkt met geprofileerde nokpannen, geplaatst in kalkmortel. Smeedijzeren kruis aanwezig centraal op nok van de sacristie, op oostelijk einde van de nok van het centrale kooreinde en op de spits van de toren.

Alle gootbekledingen, kilgoten, noordbomen en regenwaterafvoeren in natuurzink. Opstaande aansluitingen tegen aandaken, toren en afwerkingen rond smeedijzeren kruisen in lood. In alle dakvlakken van de toren zijn zwart gelakte ladderhaken aanwezig. Openingen in de toren afgedekt met inox roosters tegen indringen van kauwen. In noordelijke dakvlak van de torenspits is een inspectieluik ingewerkt die van binnenuit toegang heeft tot rondlopende goot in zink.

Alle daken zijn voorzien van koperen geleiders ivf bliksembeveiliging. Her en der in binnengoten en bevestigd aan aandaken (oude) verlichtingsarmaturen.

Bovenaan de trappentoren aan zuidzijde loopt een keulse goot.

Alle daken zijn via de trappentoren bereikbaar. In totaal 5 afsluitbare houten tussendeurtjes naar verschillende daken, vaak met kleinhoutverdelingen en achterliggend traliewerk.

Toegangsdeurtjes naar daken met achterliggend opendraaiend traliewerk ter beveiliging

3.3.1.3.5 Toren en torenspits

De toren is bereikbaar via de trappentoren aan de zuidzijde van de kerk. Via kleine dakkapellen en loopbruggen bovenaan hoofd -en zijbeuken zijn de daken en de toren toegankelijk.

Op het onderste torenniveau zien we de ingrijpende stabiliteitswerken van de jaren '80 met zware diagonaal gestorte betonbalken. Via dit niveau is er toegang westwaarts naar de loopbrug in de middenbeuk. Links en rechts afgaand is er vervolgens toegang naar de binnengoten tussen hoofd - en zijbeuken.

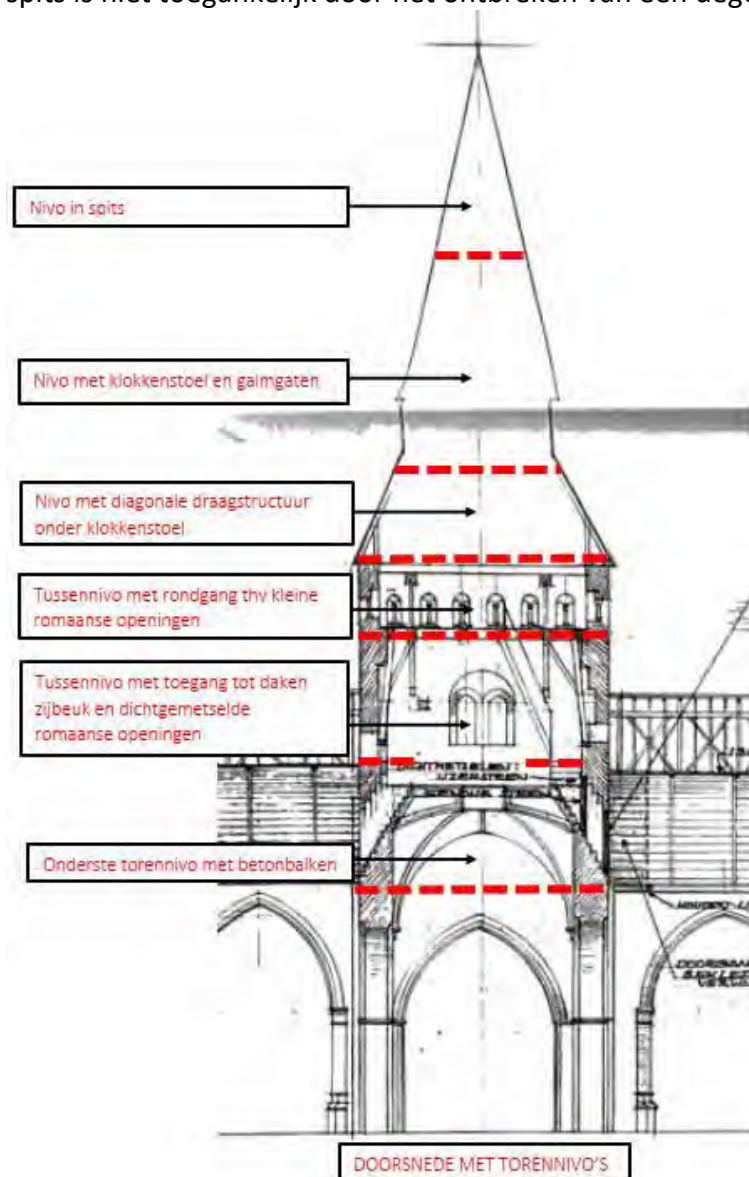
Na een tussenniveau afgedekt met multiplexplaten, is er via een houten open trap toegang tot een type 'rondgang' thv de kleinere openingen.

Hierboven bevindt zich opnieuw een volwaardige tussenvloer met diagonaal geplaatste steunbalken van de bovenstaande klokkenstoel. Aan de buitenzijde is geen beplanking aanwezig, wat wel een must is om bijkomende kauwenwering te plaatsen of desgevallend te herstellen.

Hierboven zoals vermeld nivo met de klokkenstoel en galmgaten. Er zijn 2 bronzen luidklokken aanwezig op dit nivo. De grootste klok is de jongste van de 2 (1953), is automatisch aangestuurd en heeft een diameter van 1100mm. Deze klok heeft aan de bovenzijde een 6-oorkroon, heeft een losse klepel en een elektromagnetische hamer. De kleine klok heeft een 4-oorkroon, heeft enkel een losse klepel en heeft een diameter van 525 mm. De grote klok slaat het angelus en het uur, de kleine klok is de 'feestklok' en is aangedreven met een wiel met ketting.

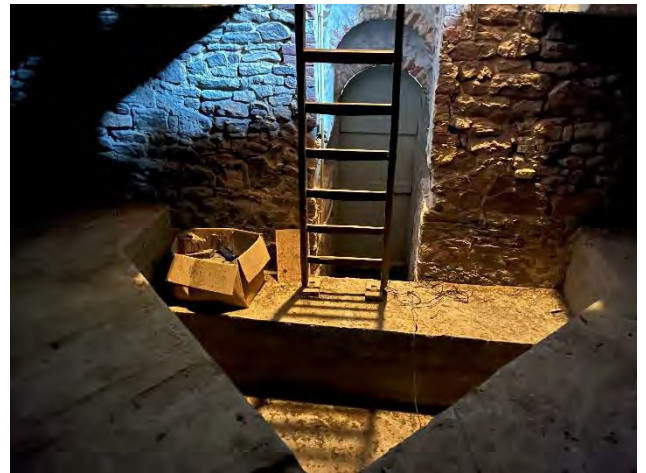
Er bevinden zich per torenzijde 2 boven elkaar liggende galmgaten. Deze zijn voorzien van een doeltreffend vast inox gaas om indringing van kauwen te vermijden.

De verdieping in de spits is niet toegankelijk door het ontbreken van een degelijke ladder.

Onderste torennivo met betonverstevingen met deur aan westkant naar loopbrug in middenbeuk.

Toegangsdeur oostzijde met houten ladder naar bovenliggend nivo.

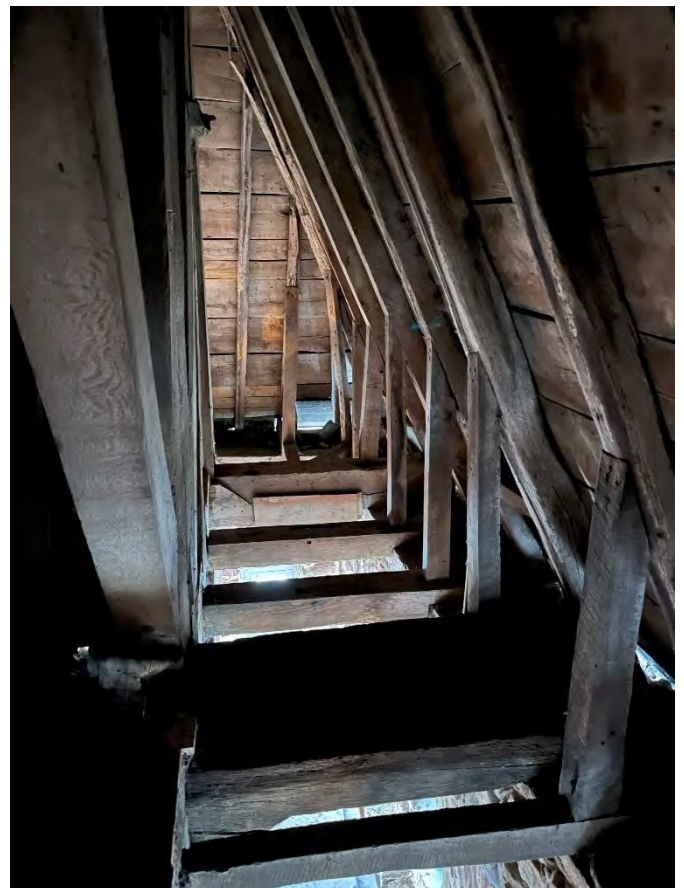

Nivo met dicht gemetselde romaanse raamopeningen.
Trap naar bovenliggend nivo met houten rondgang

Tussennivo met rondgang.

Nivo onder de klokkenstoel met diagonale steunstructuur voor bovenstaande klokkenstoel. Ontbrekende planken op kepers aan buitenzijde om inspectie mogelijk te maken.

Kleine torenklok

Grote torenklok

Nivo in torenspits (nt. toegankelijk)

Aan de westzijde van de toren bevindt zich het enige torenuurwerk. De grote en kleine wijzers werden gerestaureerd in 2017. Toen werd ook de wijzerplaat vernieuwd (zie foto onder). De installatie wordt aangestuurd door een Apollo II programma-uurwerk. In de toren bevindt er zich geen oud mechanisch torenuurwerk.

3.3.1.3.6 Interieur kerk

De kerk is verdeeld door bakstenen, spitsbogige scheibogen op bakstenen zuilen met een achzijdige sokkel en kapiteel.

Overdekking door middel van een houten spitstongewelf voor de beuken, koren en het transept. Vlakke zoldering voor de kruising en inkom.

De torenvoet is opgebouwd met massieve ijzerzandstenen pijlers met dito rondboog in de westelijke gevel en bakstenen spitsbogen in de zuidelijke, oostelijke en noordelijke gevel.

Vóór het huidige koor: crypte (confessio) opgetrokken uit ijzerzandsteen, afgedekt met tongewelf. Twee kleine rondboogvenstertjes en -deur.

De stoffering van de kerk is hoofdzakelijk laatbarok (18^e eeuw), behalve de preekstoel uit 1628. Opvallende portiekaltaren met bestudeerde iconografie, omgezet in beeldhouwwerk. Het Sint – Martinusaltaar in het hoofdkoor dateert van 1758 en is doorgetrokken over de hele absis.

algemeen zicht linkerzijbeuk

algemeen zicht middenbeuk

westzijde vieringtoren

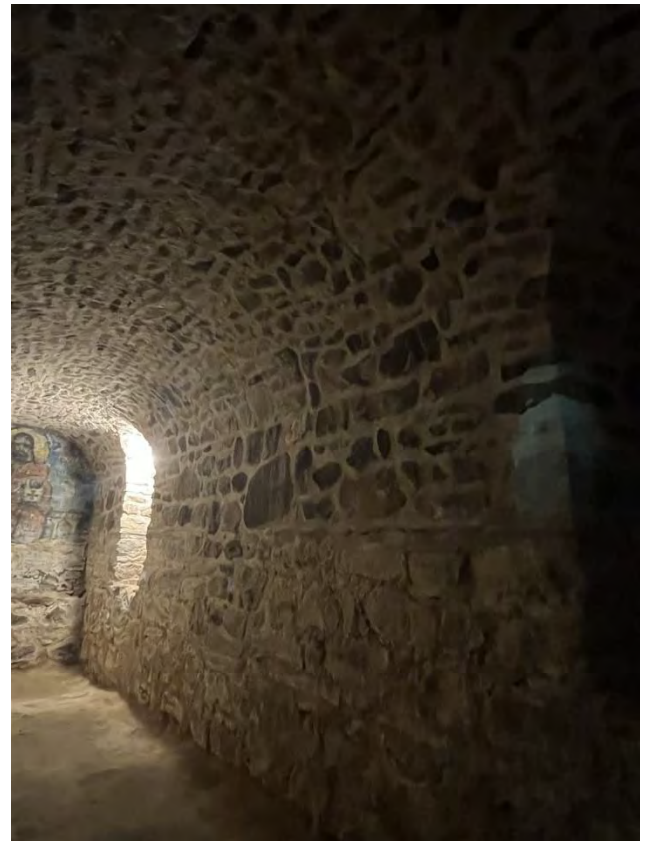
algemeen zicht rechterzijbeuk

zicht vanuit koor naar middenbeuk

ingang half ondergrondse crypte

binnenzicht crypte – foto's genomen noordwaarts

3.3.1.3.7 Interieurelementen

Foto boven: in het zuidelijk transept: 'Engelbewaarder begeleidt een kind op zijn weg door het leven' (doek), 1771, door Desremaux van Rijsel. Olieverf schilderij "Memorie Joannes Viane de oude".

Foto boven: in het noordelijk transept: 'Transverberatio van H. Theresia van Avila' (doek), 1772, door Desremaux van Rijsel. Olieverfschilderij "Memorie van Marie-Anne Verlynde".

Foto boven: in de noordelijke zijbeuk: 'Kruisafneming' (paneel), 17de eeuw, kopie naar P.P. Rubens.

Foto boven: in de noordelijke beuk: 'Kristus op de Koude Steen' (gepolychromeerd hout), 1699.

Foto boven: in de middenbeuk: 'H. Augustinus van Hippo' (hout), 18de eeuw. Erfgoedelement

Foto links: in het noordelijk transept: 'H. Catharina van Siëna' (hout), 18de eeuw; Erfgoedelement

Foto rechts: 'H. Thomas van Aquino' (hout), 18de eeuw. Erfgoedelement

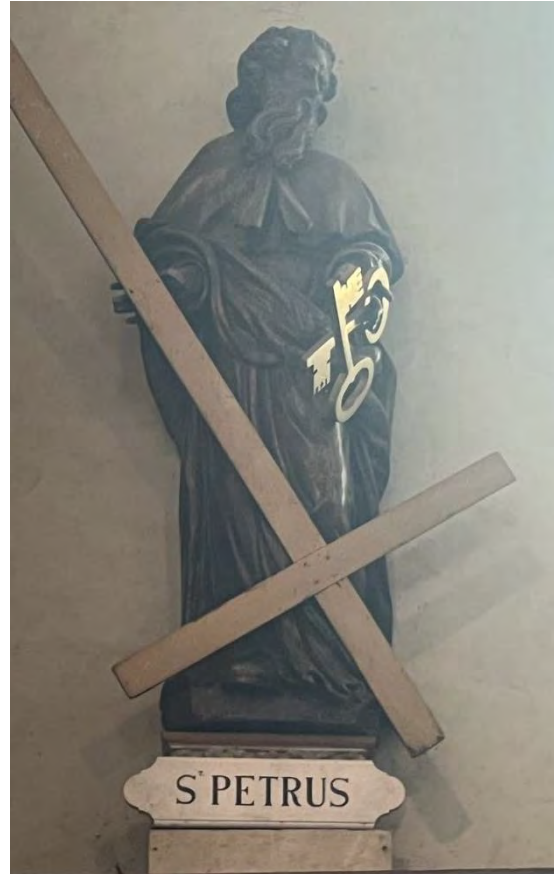

Foto links: in het zuidelijk transept: 'H. Andreas' (hout), circa 1725. Erfgoedelement
Foto rechts: 'H. Petrus' (hout), circa 1725. Erfgoedelement

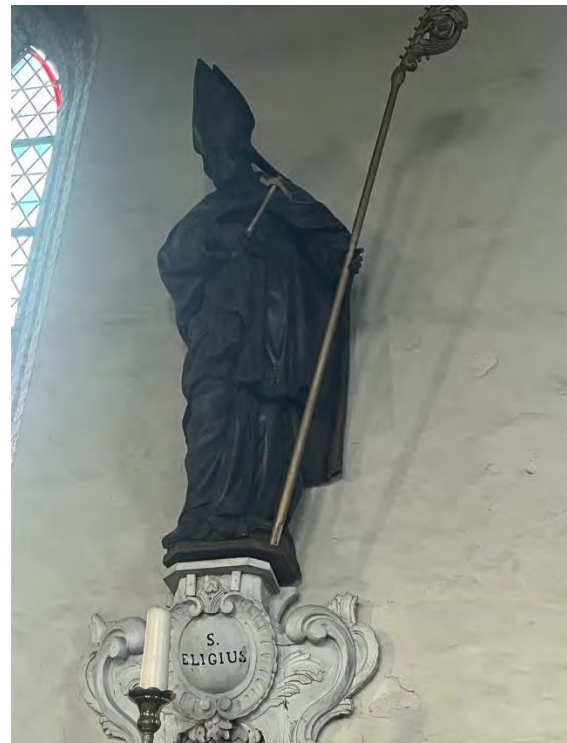

Foto links: in het hoofdkoor links: 'H. Dominicus Guzman' (lindehout), vóór 1743. Erfgoedelement
Foto rechts: in het noordelijk koor: 'H. Eligius' (hout), 18de eeuw. Erfgoedelement

Foto links: in het zuidelijk koor: 'H. Nikolaas van Myra' (hout), 18de eeuw. **Erfgoedelement**
 Foto rechts: tegen de zuidoostelijke kruisingspijler: 'O.-L.Vrouw van Smarten' (hout), vermoedelijk herkomstig van Calvarie, 18de eeuw. **Erfgoedelement**

Foto links: 'H. Barbara' (hout), circa 1700. **Erfgoedelement**
 Foto rechts: tegen de zuidwestelijke kruisingspijler: 'O.-L.Vrouw van Zeven Smarten' (gepolychromeerd hout), circa 1700. **Erfgoedelement**

Foto links: tegen de noordwestelijke kruisingspijler: 'H. Apollonia' (hout), circa 1700.

Erfgoedelement

Foto rechts: 'H. Rochus van Montpellier' (gepolychromeerd hout), circa 1700 (?). **Erfgoedelement**

Foto boven: tegen de noordoostelijke kruisingspijler: 'H. Ambrosius van Milaan' (gepolychromeerd hout), circa 1700. **Erfgoedelement**

Foto links: O.L. Vrouw van Halle met kind. **Erfgoedelement**

Foto rechts: Processievaandel van O.L. Vrouw van Halle (**Erfgoedelement**) met volgend opschrift:
Als hondert seventhien en tsestig wierd geschreven het broederschap van Hal tot Haringhe verheven... keert van syn bedevaart den geeraerdsbergh by stadt den wagen nederloopt sonder ghespannen wiel de peerden niet gewoon gebergten neer te commen den voerman viel der van diescond die niet intoomen nateur noch menschen hulp maer Maria van Hal ongehindert houdt hen staen in 't midden van den val.

Foto links: Kast in zuidelijke zijbeuk, deel uitmakend van lambrisering (eik), met daarin reliekbuste van de H. Martinus uit gepolychromeerd hout en gedreven en geciseleerd zilver (osculatorium) door Martinus Lenoir van Ieper. **Erfgoedelement**

Foto rechts: digitaal fotoarchief KIK IRPA – object nr. 58564 – foto van 1944

Foto links: Kast in zuidelijke zijbeuk, deel uitmakend van lambrisering (eik), met daarin beeld van Rochus van Montpellier uit gepolychromeerd hout (1778). **Erfgoedelement**
Foto rechts: digitaal fotoarchief KIK IRPA – object nr. 58540 – foto van 1944

Foto links: Kast in zuidelijke zijbeuk, deel uitmakend van lambrisering (eik), met daarin voorstelling van het H. Graf met O.-L.-Vrouw, de H. Johannes en Maria Magdalena (1725). **Erfgoedelement**
Foto rechts: digitaal fotoarchief KIK IRPA – object nr. 58637 – foto van 1944

We merken op dat in de huidige opstelling (links) de 2 linkse beelden niet dezelfde zijn zoals de foto rechts van 1944.

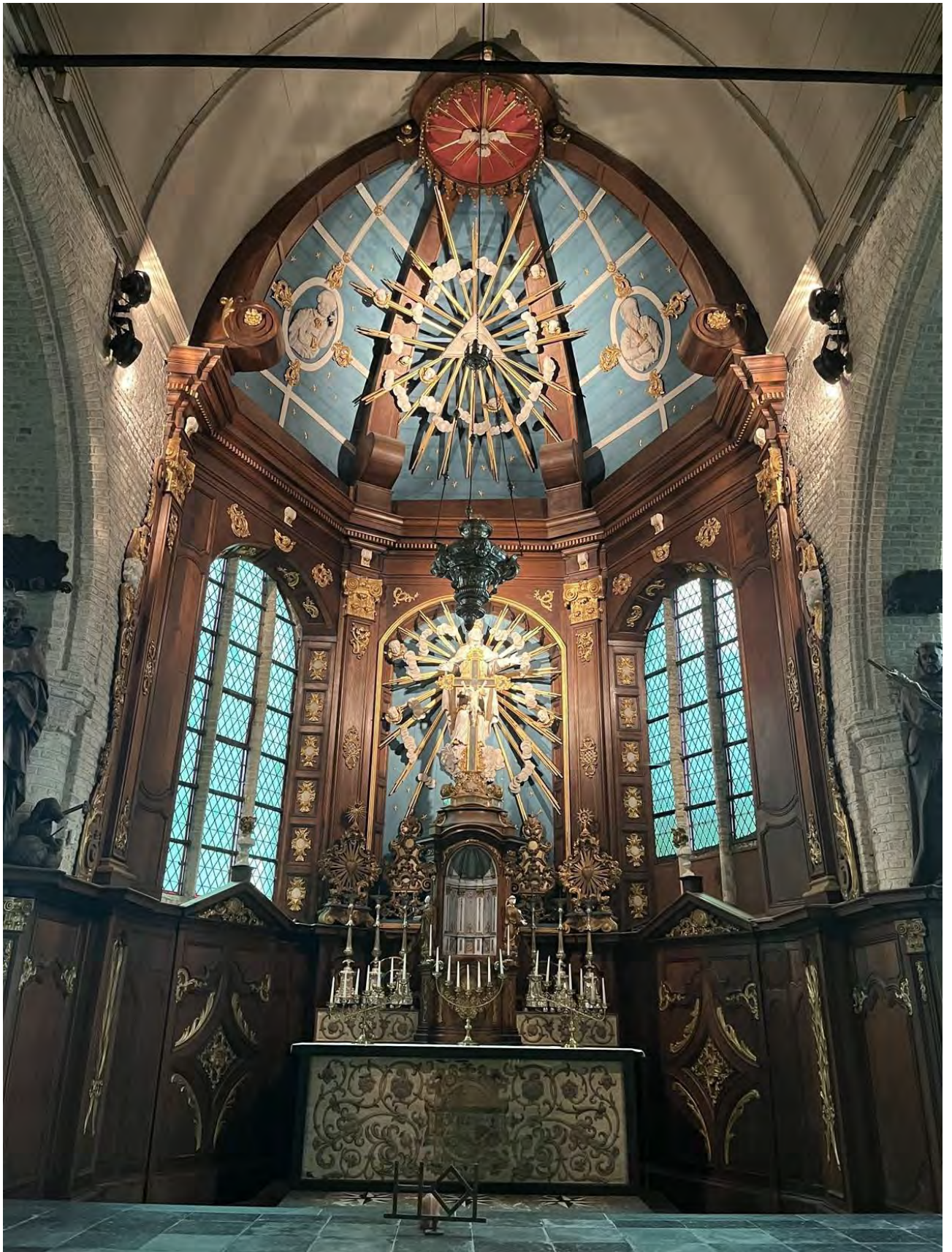
Foto links: Kast in noordelijke zijbeuk, deel uitmakend van lambrisering (eik).
Foto rechts: digitaal fotoarchief KIK IRPA – object nr. 58650 – foto van 1944

Foto links: Kast in noordelijke zijbeuk, deel uitmakend van lambrisering in eik, met reliekbuste van Catharina van Alexandrië in gepolychromeerd en verguld hout (1770). **Erfgoedelement**
Foto rechts: digitaal fotoarchief KIK IRPA – object nr. 58580 – foto van 1944

Foto links: Processiebaldakijn met afbeelding van O.L. Vrouw met Jezus (1751)
Foto rechts: digitaal fotoarchief KIK IRPA – object nr. 58722 – foto van 1944

In het hoofdkoor: Heilige Martinusaltaar (eik), gedateerd 1758: altaartafel naar tekening van Paul Lateur, 1955.

De aantrede is in marmer "gris en rouge royale", de treden in "gris royale" en de bovenkant van de aantrede in "rouge royale" met 3 windrozen ingelegd.

In het koorgewelf Driehoek met Oog Gods in stralenkrans met links en rechts buste van de H. Petrus en Paulus. Deels vergulde, deels wit geschilderde eik.

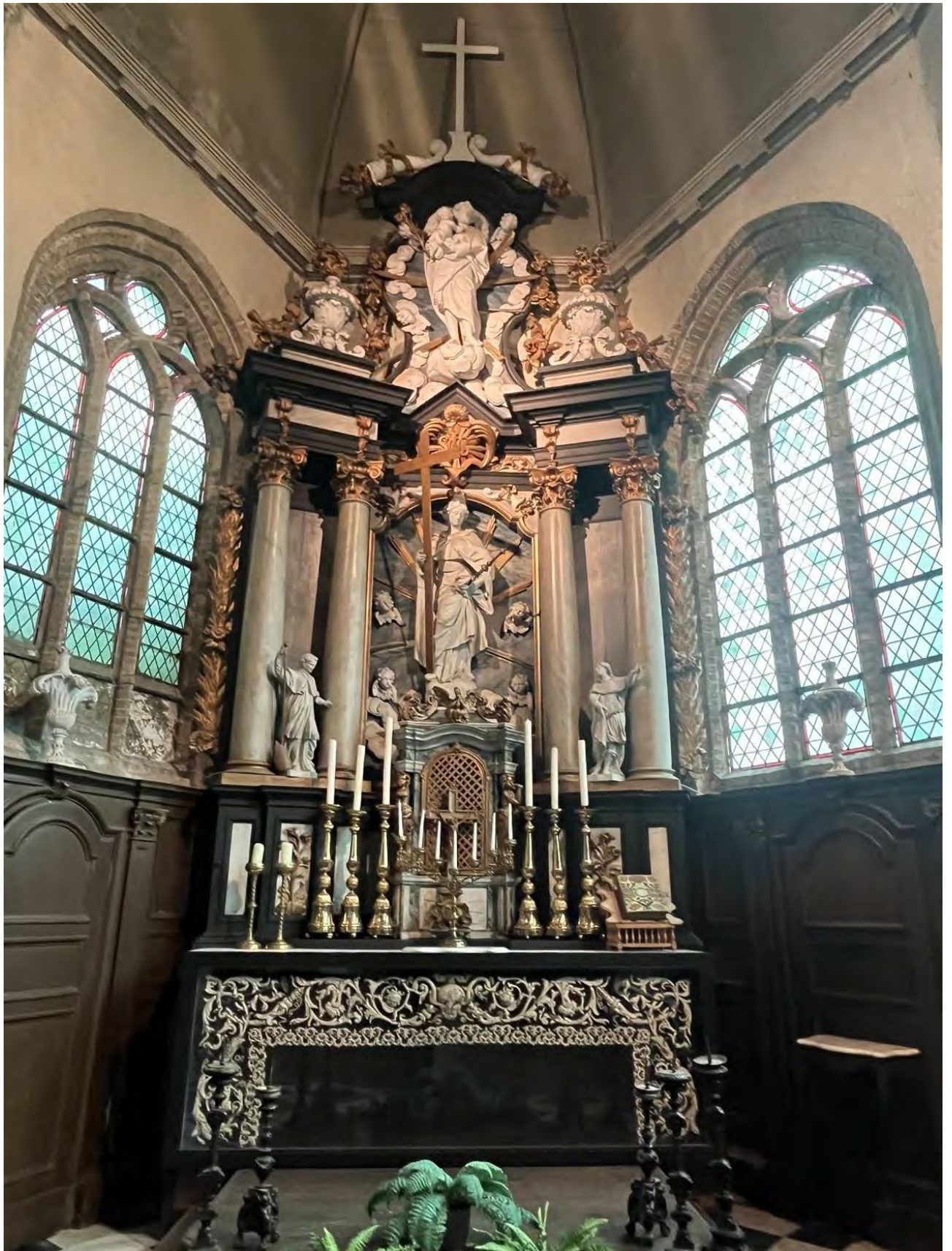

In het noordelijk koor: altaar van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans (hout), circa 1700, met bovenaan beeld van de H. Dominicus Guzman, wijzend naar de vergulde ster die het heelal bekroont.

De aantrede bestaat uit niet – gevernist naaldhout.

Onderaan rood fluwelen antependium (zie p. 53).

Zuilen zijn voorzien van gele vernis. De vergulde basementen en kapitelen werden met bronzineverf overschilderd. Van een kapiteel zijn 2 acanthusbladeren afgekraakt.

In het zuidelijk koor: portiekaltaar van het Heilig Kruis (hout), circa 1700, met beeld van de H. Helena.

Aantrede is in naaldhout en niet vernist. Oorspronkelijke vergulde ornamentjes werden overschilderd met bronzineverf, die onstabiel is en na verloop van tijd verdonkert.

De verflaag van de hermesengelen links en recht van het tabernakel is lichtjes aan het opstuwen onder de gebrekkige laag bronzine. Op de portiekzuilen zit een vettige vergeelde substantie (vermoedelijk lijnzaadolie).

Foto boven: in de noordelijke beuk: biechtstoel (eik), begin 18de eeuw.

Foto links: biechtstoel zuidelijk transept (eik), 1702 (?)

Foto rechts: biechtstoel noordelijk transept (eik), 1702 (?)

Communiebanc (smeedijzer en mahonie), 1775, door P.-J. De Wachter van Veurne en J.B. Avo van Veurne.

Preekstoel of 'kansel' (hout), gedateerd 1628; bustes op de panelen en trapleuning van circa 1850.

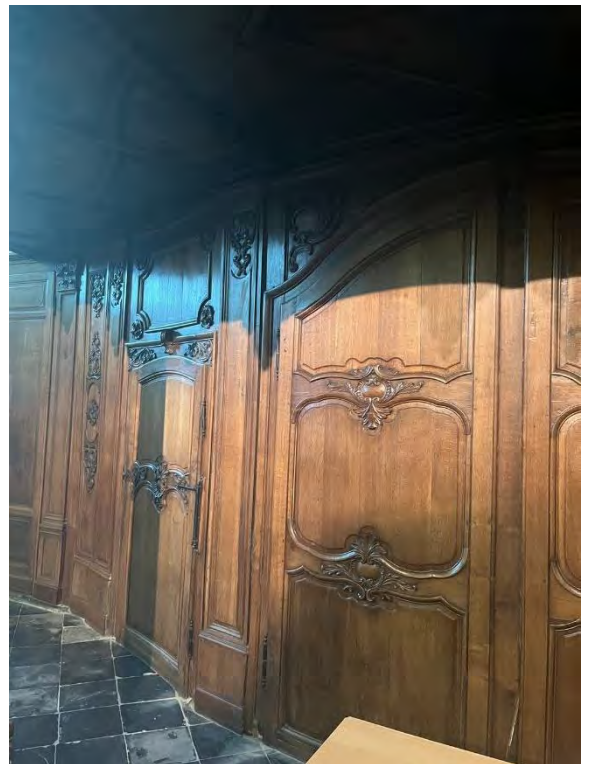

Foto boven: lambrisering met kast (eik en sparrenhout), 18de eeuw.
Foto rechts: lambrisering onder doksaal (eik), 1778.

Foto links: binnendeur van het ingangsportaal (eik), 16de eeuw.

Foto rechts: dubbele centrale inkomdeur van het ingangsportaal (eik), 16^e eeuw.

Foto links: binnendeur van de doopkapel (eik), 18de eeuw

Foto rechts: doopvont (marmar 'Noir de Mazy'), 1778.

Foto boven: balustrade van doksaal (eik), circa 1778, naar de hand van Jan Elshoecht uit St. – Winoksbergen.

Foto's boven links en rechts: baldakijn (hout), 1769

Foto boven: antependium 'Nederdaling van de H. Geest' in hoogkoor (witte damastzijde met gestulpt goud- en zijdeborduurwerk), gedateerd 1627; centrale cartouche met voorstelling van Pinkstermysterie in lazuursteek en wapenschilden van de schenkers Bultheel de Cortewyle.

Foto boven: Rood fluwelen antependium met gestulpt goudborduurwerk, onderaan het noordelijk altaar. Werd gemaakt door de kloosterzusters van Onze-Lieve-Vrouw ten Bunderen (Conincksdale) uit Moorslede. **TOPSTUK**

Foto links: centraal medaillon van antependium met voorstelling van de Heilige Agatha en wapenschild van schenker Jacobus Theodorus de Coninck. Datum in borduurwerk 1698.

Foto boven: Antependium met doodshoofd en symbolen van de dood. Geschonken door Ghislain Bultheel en Louise de Cortewyle. Zwart fluwelen oplegwerk met zilverborduurwerk. Opgesteld onder het zuidelijke portiekaltaar van het H. Kruis.

Foto boven: detail van het centrale doodshoofd.

Foto boven: uniek en oorspronkelijk barokorgel uit 1778 met drie klavieren en aangehaakt pedaal met trommen en vogelzang in oorspronkelijke bouw en samenstelling bewaard. Het orgel is vervaardigd door de ateliers van Gentenaar Pieter Van Peteghem en zijn zoon Lambert Benoit. Orgelkast - Lodewijk XV-buffet en snijwerk - (eik), gedateerd 1778 en gesigeneerd Jan Elshoecht van Sint-Winoksbergen. De beelden bovenaan (David, Ecclesia en Cecilia) zijn bij hem steeds de allegorische voorstelling van de kerk.

Het orgel is een hoogtepunt in de orgelmakerskunst van de familie Van Peteghem die tussen 1776 en 1787 het Vlaamse orgellandschap verrijkte met een aantal orgels die op esthetisch gebied tot de beste behoorden van wat toen gemaakt werd. Het orgel van Haringe is het best bewaarde uit die periode.

Het orgel was aanvankelijk niet gemaakt voor de kerk van Haringe. Echter zette toenmalige pastoor Vormezele de kerkfabriek aan om het monumentale instrument te kopen. De ruimte in het doksaal van de kerk bleek echter wel wat te klein, vandaar dat de bovenste beelden van David en Cecilia niet helemaal rechtop staan. Het orgel werd ingespeeld op Pasen 1779.

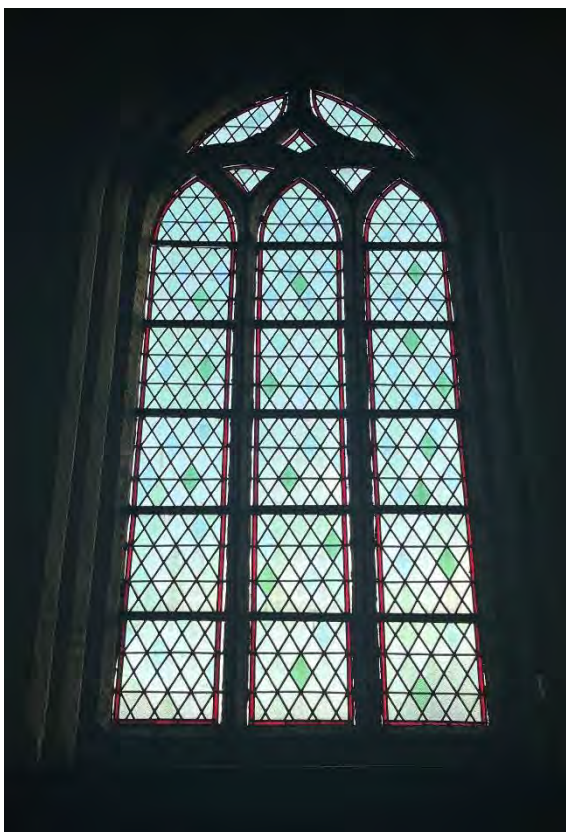
Het orgel is op zich beschermd als bouwkundig element. (ID 92034)

3.3.1.3.8 Glas-in-lood ramen

Alle glasramen in de raamopeningen van de kerk bestaan uit lichtgroene diagonale beglazing. Glas-in-lood panelen bestaan uit ruitvormige ruitjes met rondom een afboording in fijne rode glasstrookjes.

De ramen in de zijbeuken zijn voorzien van een voorzetbeglazing aan de binnenzijde. Dit eerder als comfortmaatregel ivf het verwarmen van de kerk.

De midden -en zijmonelen bestaan uit geprofileerde gele baksteen. Raambruggen in ijzer die op termijn schade kunnen toebrengen aan het metselwerk. De glaslatten zijn uit koper, vastgezet met koperen moeren. De windroedes zijn vastgemaakt aan de panelen met bindlood aan de buitenzijde, afgewerkt met zgn. roosje.

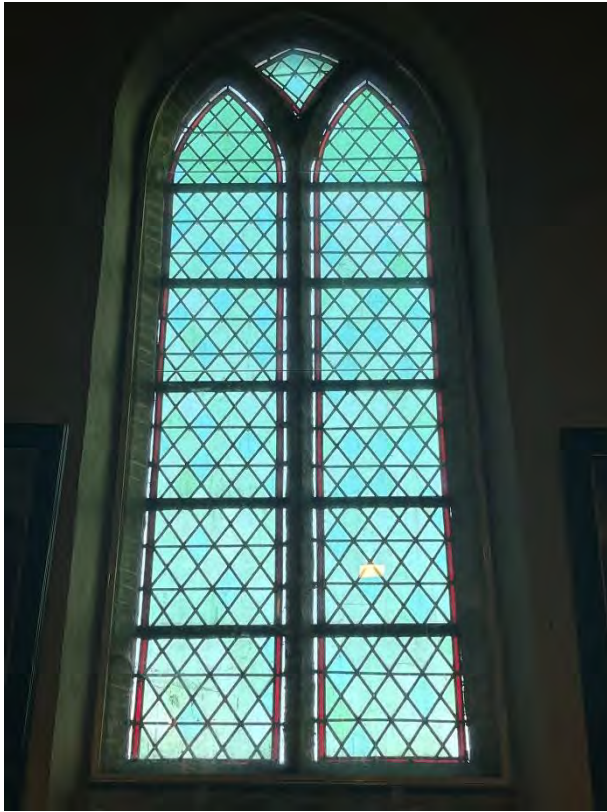

Foto's boven: binnen -en buitenzicht van raam onderverdeeld in 3 verticale rijen. Komen voor in het middenkoor en het zuidelijk nevenkoor.

Foto links: raamopening aan noordzijde van het middenkoor. Het ontbrekende maaswerk is afwijkend tov de andere ramen. Sporen wijzen op afbraak van dit maaswerk.

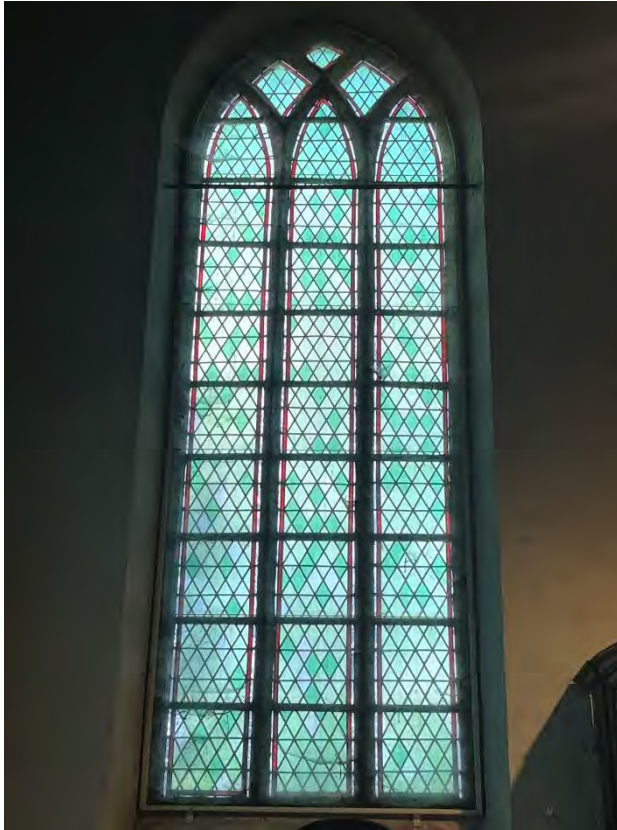
Foto rechts: Ramen aan zuidzijde van zuidelijk nevenkoor. We merken afwisselende vormen in het maaswerk.

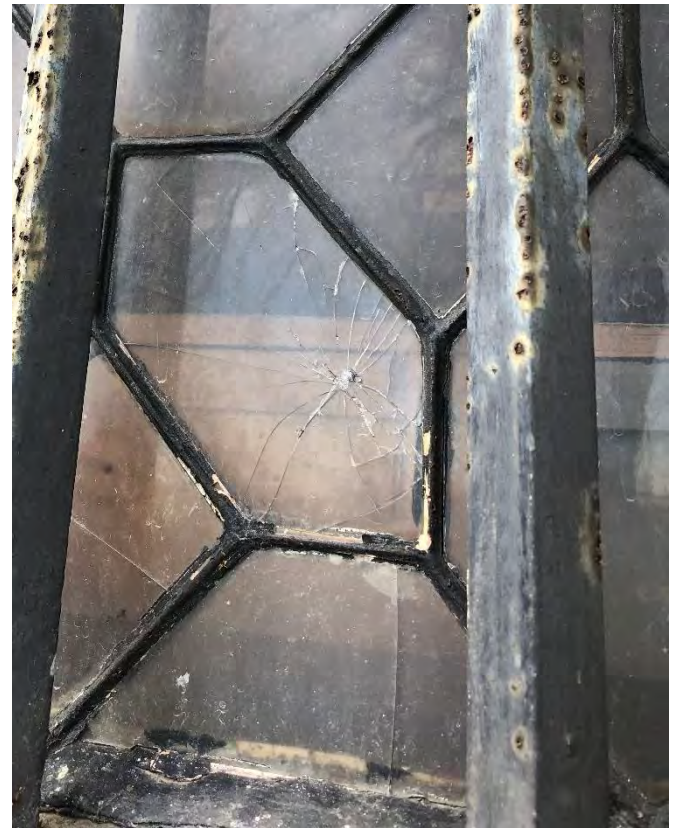
Foto's boven: binnen -en buitenzicht van raam onderverdeeld in 2 verticale rijen. Komen voor in de zijbeuken en het noordelijk koor.

Foto's boven: Afwijkend maaswerk in de ramen van het noordelijk koor.

Foto's boven: binnen -en buitenzicht van het type raam in het noordelijk en zuidelijk transept.

Foto's boven: glasramen van de sacristie met meer figuratieve veelhoekige vormen. Enkel glas zit met fijne mastiekrand vast in een metalen frame en is eerder zeldzaam.

3.3.2 Het kerkhof

3.3.2.1 Omschrijving en algemeen beeld

Het huidige kerkhof situeert zich aan noord -oost -en zuidzijde van de kerk. Aan noord -en zuidzijde begrensd door hagen, aan oostzijde door de Kerkebeek en aan westzijde door ijzeren hekwerk.

Aan noord -en oostzijde bevinden zich in hoofdzaak jongere grafzerken (foto's 1 tem 4), vaak in gepolierde natuursteen. De oudste graven bevinden zich ten zuidwesten van de kerk (zie foto's 8&9). Vaak hogere en rijkelijk versierde graven in blauwe hardsteen. Enkele grafkruisen in beton aan zuidzijde zijn ernstig beschadigd door roestend wapeningsijzer (foto 7).

In de kerkgevels zijn historische grafplaten ingewerkt (foto's 10 tem 15) . Deze in de noordgevel waarschijnlijk de oudste, waarvan de afleesbaarheid is verdwenen door afschilferende Doornikse kalksteen (foto's 12&13).

Tegen de westkant van de zuidelijke zijbeuk bevindt zich een blauwe hardsteen gedenkplaat voor militaire slachtoffers van de eerste wereldoorlog (foto 10). In het midden is een kruisvormige bronzen reliëfplaat aangebracht, met een voorstelling van Christus van het Heilig Hart met een getroffen soldaat ondersteund door een engel. Aan de bovenzijde is de gedenkplaat afgewerkt met een geprofileerd zinkstuk. In het afgebakende perk bevinden zich nog enkele vrijstaande grafkruisen en het eigen ontworpen graf van Pater Joris Declercq, die in zijn periode als dorpspastoor eind jaren '70 Haringe op de kaart zette en zorgde voor een bruisend dorpsleven. De paden en tussenliggende vrije zones op het kerkhof werden recentelijk heraangelegd. Een geslaagde ingreep die zorgt voor meer groen en uniformiteit op het kerkhof. Aan de oostzijde van het kerkhof zijn oa een strooiweide en bijzetplaatsen voor grafurnes aangebracht (foto's 16&17). In het kader van de recente heraanleg van het kerkhof werd, zoals op alle kerkhoven van Stad Poperinge, een witte herdenkingsboom geplaatst, ter nagedachtenis van overleden kinderen en baby's (foto 18).

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Luchtfoto kerk en kerkhof met fotonummering

3.3.2.2 Inventarisatie grafmonumenten

Voor de inventarisatie van de grafmonumenten werd een rondgang gedaan door parochiaal medewerker en 'westhoekgreeter' Stef Ryon, samen met auteur van dit beheersplan Brecht Vandenberghe. In overleg werd per grafnummer een aftoetsing gemaakt qua architecturale- en cultuurhistorische waarde. Een selectie van **115 grafmonumenten** krijgt op die manier een beschermd statuut binnen het beschermd dorpsgezicht, waarbij zij voor beheersmaatregelen in aanmerking komen voor premies.

Hierboven: aanduiding selectie grafmonumenten die omwille van historische waarde behouden dienen te blijven. Kerkhofplan is onderverdeeld in 9 'perken'.

Een beschrijving per grafmonument is te vinden onder **BIJLAGE 6: INVENTARISATIE TE BEHOUDEN GRAFMONUMENTEN**

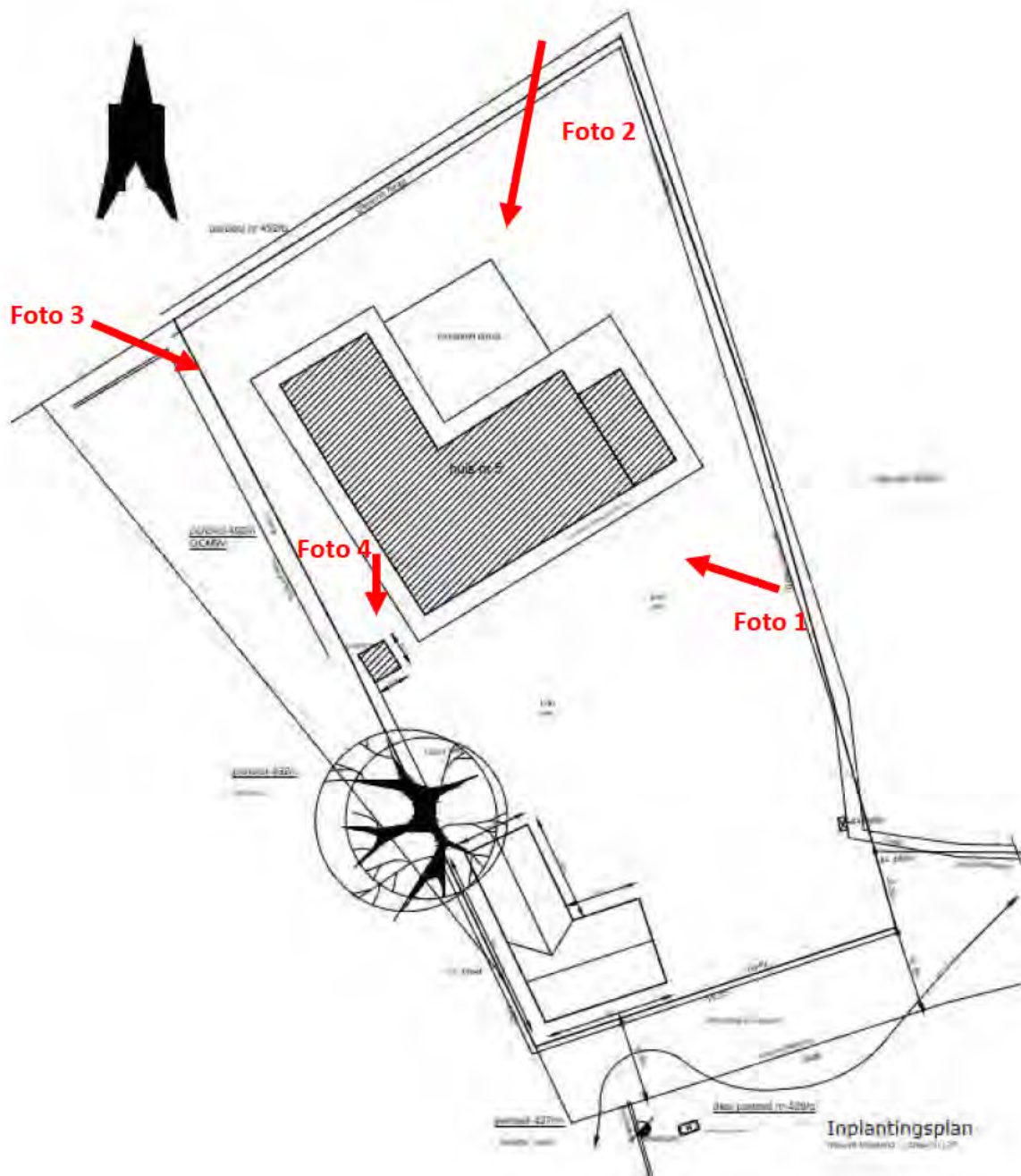
3.3.3 Voormalige kapelanie – Haringeplein 5

3.3.3.1 Overzichtsfoto's met planaanduiding

Naar verluidt de oorspronkelijke pastorie of kapelanie van Haringe, ten noorden van de jongere pastoriewoning.

Woning is omgeven door

3.3.3.2 Plannen en opmetingen

Zie BIJLAGE 4: PLANNEN WONING HARINGEPLEIN 5 + BIJGEBOUW

3.3.3.3 Beschrijving erfgoedkenmerken

Woning telt 5 traveeën en werd volledig gerestaureerd in 2012 - 2013.

De voorgevel bestaat uit een wit gekalkte baksteengevel, waarvan rond de voordeur en het dubbele raam een stuk vakwerk is gereconstrueerd. De woning is een typisch voorbeeld van een streekeigen vakwerkwoning.

Volledige dakbedekking in rode boomse pannen, bovenaan afgewerkt met nokpannen in kalkmortel. Alle pannen tegen de gevel zijn afgewerkt met een gemortelde zoom. Dakvlak vooraan voorzien van 3 zwart metalen dakvlakramen.

Alle schrijnwerk en luiken zijn gereconstrueerd naar bestaand model, met verfijnde dubbele beglazing waarbij buitenblad in gewemeld glas. Alle ramen in de voorgevel zijn schuivende guillotineramen. Vast bovenlicht boven de voordeur.

Het oorspronkelijke grondplan is rechthoekig met een zuidgerichte voorgevel. Binnen zijn muren gereconstrueerd met vits -en leemwerk op een baksteen sokkel. Vloeren herlegd met blauw gesmoorde boomse tegels. Oorspronkelijke primaire houten structuren en dakgebintes aanwezig. Alle ramen van de woning op de gelijkvloerse verdieping zijn voorzien van luiken met gesmede lechten en duimen, verankerd in de blokkaders.

Rondom gepleisterde sokkel die aan de voorgevel mee is wit gekalkt.

Alle goten en regenwaterafvoeren zijn in natuurzink. Afvoeren onderaan telkens voorzien van gietijzeren voetbuizen.

Rechterzijgevel nog oorspronkelijk, waar het jaartal 1634 is ingemetseld in groen gesinterde bakstenen. Deels nog rondboog aanwezig van oud raam of oude deur. Gesmede muurankers die de oorspronkelijke daklijn volgen. Aangebouwd lager gelegen volume in gele handvorm baksteen, aan zuidzijde mee wit gekalkt met de voorgevel. Dakgoot en regenafvoer in zink met onderaan gietijzeren voetbuis.

Achtergevel van hoofdvolume kenmerkt een in latere fase aangebouwd deel, waardoor de daklijn verder en lager komt te liggen. Hoger opspringend deel van de voute, met daaronder kelder met kelderraam. Zijkant opspringend gedeelte afgewerkt met recup leien.

Witte blokkramen met vaste diefijzers. Groene luiken en groene achterdeur. Metselwerk in gele handvormsteen met onderaan grijs gecementeerde plint.

Dakvlak achteraan tevens in rode boomse pannen met 2 dakvlakramen type Velux.

Het aangebouwd volume aan noordzijde is voormalige winterkapel. Hier werden in de winter diensten of vieringen georganiseerd, gezien het volume van de kerk te groot was om te verwarmen.

Deze aanbouw is duidelijk een jongere ingreep in vergelijking met het hoofdvolume van de woning. Gevels zijn opgebouwd in rode handvormbaksteen. Telkens witte houten blokkramen aanwezig met kleinhout verdelingen.

Beglaasde deur aan oostzijde en vast raam in oude deuropening aan westzijde. Deze 2 deuropeningen zijn origineel gelijkaardige raamopeningen van de winterkapel, zoals de nog bestaande.

De woning is omgeven door een baksteenpad in rode gesinterde bakstenen.

Ten westen van de woning oorspronkelijk buitentoilet aanwezig. Dakbedekking in rode boomse pannen met gemortelde nokpan. Vloer in blauw gesmoorde boomse tegels. Vernieuwde deur met typisch ingesneden hartvorm. Plank met gat en deksel gereconstrueerd.

Foto's boven en onder: ensemble rond (later ingevoegde) trap. Traptredes in olm met insnijdingen thv aansluiting met centrale trappaal. Dichtgemaakte opening achter de trap (foto onder) is de originele opening van de oorspronkelijke buitengevel (situeert zich recht tov de voordeur aan zuidzijde). Beplankte deuren: links naar voute en bovenverdieping, midden naar kelder en rechts naar aanbouw aan noordzijde.

Foto's boven rechts en links: gereconstrueerd vakwerk met leeminvulling.

Foto boven: gerecupereerde blauw gesmoorde boomse tegels.

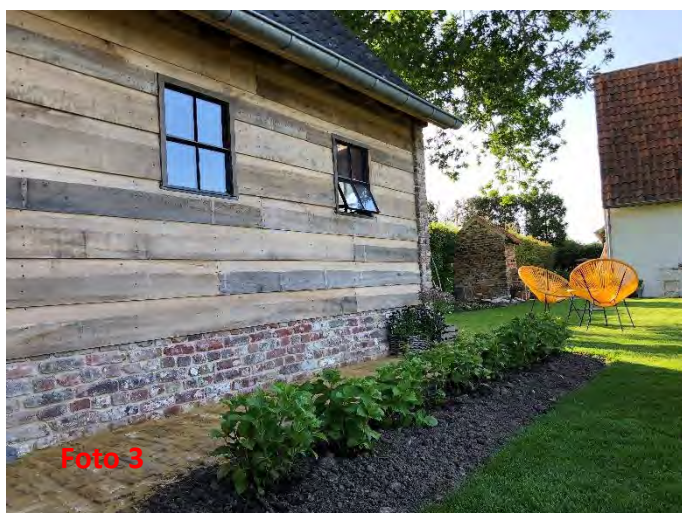
Foto boven: oorspronkelijke 3 identieke dakgebintes van noordelijk aangebouwd volume (winterkapel) met nog aanwezige metalen spankabels.

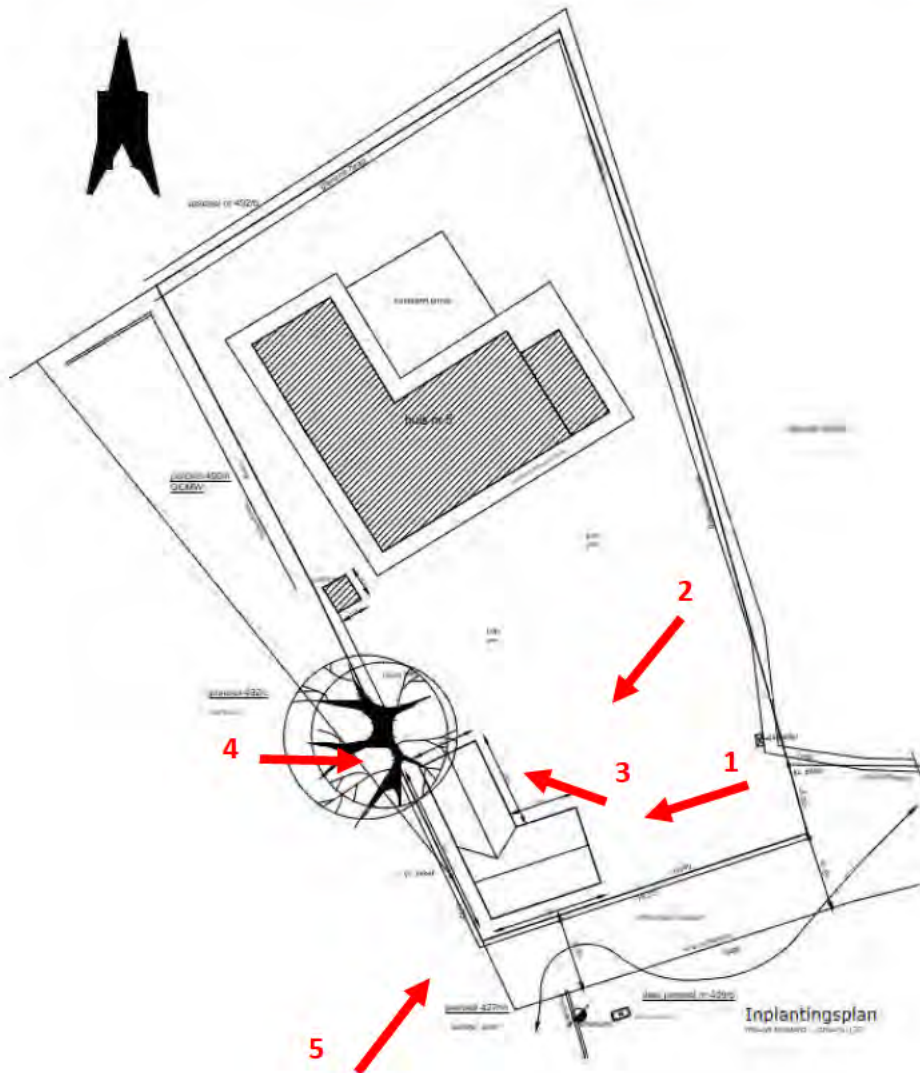

Foto's boven en links: oorspronkelijk (17^e eeuws?) dakgebinte. In restauratiefase 2013 voorzien van zichtbare onderdakbeboording in abeel.

3.3.3.4 Bijgebouw bij Haringeplein 5

3.3.3.4.1 Overzichtsfoto's met planaanduiding

3.3.3.4.2 Plannen en opmetingen

Zie BIJLAGE 3: PLANNEN WONING HARINGEPLEIN 5 + BIJGEBOUW

3.3.3.4.3 Beschrijving erfgoedkenmerken

Dit bijgebouw werd opgebouwd in de periode 2021 – 2022. Het doet dienst als carport en tuinberging bij Haringeplein 5 en werd opgetrokken ter vervanging van een betonnen garage, dito afsluiting van het perceel en een vervallen houten kiosk uit de jaren '80. Dit bijgebouw werd in die mate ingepland, zodat het de zichtassen naar de voormalige pastorie en de kerk open trekt. Gezien de werken op Haringeplein nav de rioleringswerken, werd ook de voortuin met verharding rond dit bijgebouw aangelegd.

Hoewel dit een recent volume betreft, heeft het toch een beeldbepalende positie binnen het beschermde dorpsgezicht. Het werd immers opgebouwd met streekeigen kenmerken en vakwerkstijl, verwijzend naar het vakwerkverleden van de woning op Haringeplein 5.

Het hoofdvolume is volledig geconstrueerd met recuperatie materialen. Volledig dakgebinte, moerbalken en vakwerk wanden in eik en olm met pen - gatverbindingen. Aan zuidzijde is het vakwerk ingevuld met kalkhennepblokken, aan binnen -en buitenzijde afgewerkt met leempleister. De oostzijde is open, waarbij de topgevel is afgewerkt met een abeel beplanking. Ook het lagere deel is aan de langszijden afgewerkt met een beplanking in abeel met ingewerkte smeedijzeren ramen en onderaan voorzien van een voetmuur in rode recup handvorm baksteen. Toegangsdeur in eik, voorzien van smeedijzeren lechten en scharnierpunten.

De noordelijke topgevel van het lager deel en de westelijke topgevel van het hoger volume zijn volledig opgetrokken met rode recup handvorm bakstenen.

Alle dakvlakken zijn gedekt met blauw gesmoorde boomse pannen, waarbij de nok is afgewerkt met gelijkaardige nokpannen in de kalkmortel. Thv baksteengevels is de dakrand afgewerkt met een gemortelde zoom. Daken zijn voorzien van hanggoten in zink en ronde regenwaterafvoeren, onderaan voorzien van gietijzeren voetbuizen.

In het open gedeelte is de vloer afgewerkt met recuperatie plavuizen in marmer, oorspronkelijk afkomstig uit de 'Carrières du Boulonnais' (marbre Napoleon).

De oprit naar het bijgebouw is in dezelfde kasseien aangelegd zoals de toegangsweg vanaf Haringeplein die voor de kerk loopt richting parking. Kasseien zijn gelegd met open voegen, opgevuld met split. In de kasseien is een kader in blauwe kalksteen ingewerkt met rond afneembaar putdeksel voor onderliggende regenwaterput.

In de hoek van het bijgebouw is het plankier gelegd met recuperatie rode gesinterde baksteen, ingevuld met kalkmortel.

3.3.4 Voormalige hoeve met dwarsschuur – Haringestraat 85

3.3.4.1 Overzichtsfoto's met planaanduiding

Foto boven: voorgevel voormalige woning

Foto boven: aangebouwde voormalige schuur tegen de woning

Foto 3

Foto 4

Foto boven links: topgevel aan oostzijde
Foto boven rechts: achtergevel voormalige schuur

Foto 5

Aangebouwd volume aan achtergevel.

Foto 6

Achtergevel
voormalige woning,
met haaks
aangebouwd
volume.

Foto 7

Zicht van woning richting kerk
(zuidwaarts)

Foto 8

Kerkebeek met knotwilgen die
doormidden het perceel loopt.

Foto 9

Zicht van oprit richting
voormalige pastorie op
Haringeplein.

3.3.4.2 Beschrijving erfgoedkenmerken

Voormalige woning met gevel in rode recup baksteen. Centraal voordeur met vast bovenlicht. Links en rechts van deur telkens 3 gelijkaardige blokkramen met geprofileerde horizontale middenstijl en vooruitspringende bovenlichten. In achtergevel 2 blokkramen met opendraaiende vleugels.

Woning afgedekt met een mansardedak waarvan de 2 hoofdvlakken tot de nok zijn afgewerkt met rood gebakken boomse pannen. Nok afgewerkt met nokpannen in de mortel. Deel schuin aflopend dak en oversteek afgedekt met platte rode stormpannen. Dakoversteek met horizontale ozingbalkjes verankerd in het metselwerk. Op de horizontale ozingbalk afsteunende springkepers.

In het zuidelijke dakvlak 3 gelijkaardige dakkapellen met wit schrijnwerk en geprofileerde boordplank. Centraal schouw in gelijkaardige rode baksteen, afgedekt met rood gebakken schouwpotten.

Aan noordzijde (achtergevel) haaks aangebouwd lager volume (voormalig bakhuis?), afgedekt met rode stormpannen en nokpannen met wel.

Pannen aan geveleindes afgewerkt met een gemortelde zoom op de gevel.

Aan linkerzijgevel (westkant) 4 rechte muurankers, thv nok halfronde muuranker.

Schuurgedeelte is oorspronkelijk opgebouwd uit streekeigen vakwerk. In de gevel nog aanwezig vakwerkhout, aangevuld met nieuwe stijlen, telkens met pen – en gatverbindingen. Vakwerk ingevuld met rode recup baksteen. Bredere voetmuur in gelijkaardige baksteen.

Gereconstrueerd klein blokraam nog aanwezig tussen vakwerkstijlen aan de linkerkant, voorzien van 2 verticale diefijzers.

Afreesbare centrale doorgang, heden ingevuld met roodbruin schrijnwerk en glas.

Centraal in plintzone dichtgemetselde opening, waarschijnlijk naar vroegere kelder.

Aan rechterzijde opklimmend metselwerk tot halfweg de voorgevelhoogte. Afreesbare deur -en poortopening. Bovendeel van de geveldeel is afgewerkt met een gevelbeplanking.

Zadeldak afgedekt met riet, met onderaan 3 rijen zichtbare rode stormpannen als oversteek. Gemortelde halfronde rode nokpannen.

Centraal in dak één dakkapel, aan boven -en zijanten afgewerkt met riet.

Rechterzijgevel schuur volledig in rode recup baksteen opgetrokken, met 6 rechte en bovenaan halfronde smeedijzeren muurankers.

Achtergevel opgebouwd in rode recup baksteen. Ingevulde vakwerkstijlen.

De woning is rondom rond, behalve tegen de oostelijke topgevel, voorzien van een pad in geel gesinterde baksteen.

In het interieur geen erfgoedkenmerken.

3.3.5 Voormalige pastorie – Haringeplein 7

3.3.5.1 Overzichtsfoto's met planaanduiding

Foto boven: voorgevel

Foto boven: achtergevel

Foto boven: noordwestzijde met zicht op kerk

Foto boven: noordzijde woning met aanbouw

Foto 5

Foto boven: tuinzicht van noordelijke aanbouw

Foto 6

Foto boven: jongere aanbouw aan zuidzijde woning

Foto boven: zuidelijke topgevel van woning

3.3.5.2 Plannen en opmetingen (bestaande toestand 2023)

Zie BIJLAGE 5: PLANNEN VOORMALIGE PASTORIE - HARINGEPLEIN 7

3.3.5.3 Beschrijving erfgoedkenmerken

Het is duidelijk dat de voormalige pastorie, op moment van opmaak van dit beheersplan, zich in de minst goede staat bevindt in vergelijking met alle andere entiteiten in het beschermde dorpsgezicht. De woning staat immers leeg sinds 2022, maar wordt binnenkort gerestaureerd.

Om een duidelijk beeld te krijgen van verschillende erfgoedkenmerken, is het belangrijk even terug te kijken naar de geschiedenis en oorspronkelijk volume van de woning.

Het hoofdvolume van de woning is vrijwel vierkant van grondvlak. De woning is in oorsprong vrijwel symmetrisch gebouwd. Enkel de invulling van de trap en de kelder verbreekt deze symmetrie.

De voorgevel typeert sterk deze bouwvorm. We zien 2 bouwlagen met op het gelijkvloers centraal de voordeur. Rechts van de voordeur is een rond raam aanwezig. Dit is echter een wijziging van de verbouwingen van 1963. Daarvóór was dit een identiek raam zoals de andere ramen op het gelijkvloers. Zie historische foto's met oorspronkelijk uitzicht.

De huidige voordeur met bovenlicht is niet origineel, alsook de overige ramen op het gelijkvloers. Oorspronkelijk zaten de geprofileerde tussenregels tussen vaste -en opendraaiende delen van de ramen op één lijn, alsook de tussenregel tussen voordeur en bovenlicht.

Alle raam -en deuropeningen zijn aan de bovenzijde afgewerkt met een segmentboog in volle baksteen op kant.

Het schrijnwerk is op heden geschilderd in een combinatie groen – licht beige. Oorspronkelijk was de voordeur volledig groen en raam -en deurkozijnen wit. De bestaande luiken zijn ingedeeld in 3 delen naar origineel model, met schuin geplaatste verlichtingslatjes. Echter oorspronkelijk was enkel het bovendeel met dergelijke schuine latjes voorzien (zie foto boven pag 69).

De gevels zijn opgebouwd uit een zachte rode handvorm baksteen van 5cm dik. De voorgevel werd waarschijnlijk tijdens de verbouwing van 1963 hervoegd. Het voegwerk in de overige gevels is origineel, waarbij een dagstreep werd toegepast (zie foto onder).

De huidige plint aan de voorgevel is in blauwsteen. Waarschijnlijk was dit origineel een gepleisterde plint, zoals we kunnen zien op foto bovenaan pag. 69. Hierin werden roosters mee ingepleisterd ter verluchting van parketvloeren binnen.

De inkomtrap is opgebouwd uit 3 blauwsteen tredes. De bestaande dorpels zijn uit blauwsteen, terwijl dit oorspronkelijk schuin gemetselde bakstenen waren.

In alle gevels zien we rechte smeedijzeren gevelankers.

De goten aan voor -en achtergevel zijn voorzien van een plastic afwerking, waaronder nog de originele witte houten gootbekleding te verwachten is. Dak is een eenvoudig zadeldak met aan nokuiteinden telkens verbouwde schouwen.

Huidige dakbedekking zijn oranje platte stormpannen, terwijl dit origineel geglazuurde boomse pannen waren met nokpannen in de kalkmortel.

De voortuin van de voormalige pastorie is afgebakend met een hek in smeedijzer voorzien van 2 gietijzeren steunpalen met bovenaan gepinde bol. Het pad vanaf dit inkomhek tot aan de blauwsteen inkomtrap aan de voordeur is origineel in natuursteen plavuizen van 25x25cm.

Het plankier aan de voorgevel is afgewerkt met betontegels, terwijl dit origineel een pad was met bakstenen op hun kant (zie foto pag 69).

In de topgevels links en rechts zien we thv de zolderverdieping centraal een raamopening, aan de bovenzijde afgewerkt met een steense segmentboog. In de rechter zijgevel zien we per bouwlaag een raam met rechte steense rollaag. Dit zijn later toegevoegde ramen.

Aan noordzijde (rechter zijgevel) is een aangebouwd volume in een combinatie van gele en rode baksteen (naar verluid afdak voor paarden). Hierbij werd het deel dat aanleunt tegen de zijgevel (in rode baksteen) later aangebouwd als stooklokaal. Deze aanbouw heeft een lessenaarsdak, afgewerkt met rode boomse pannen met onderaan een hanggoot met ronde regenafvoer in zink. Tegen de zijgevel van de woning zien we boven dit lessenaarsdak een steunbeer, echter dit is een schuin gemetselde schouw vertrekkende van het stooklokaal. In het deel met gele baksteen zien we een later toegevoegde deuropening afgewerkt met rechte rijen rode baksteen.

Aan de binnenzijde van deze aanbouw zijn 2 naast elkaar gelegen rondbogen (zie foto 5 pag. 63). Deze openingen zijn later dicht gemetseld met enerzijds rode, anderzijds gele bakstenen met ingewerkte houten ramen. Nog in dit geveldeel originele raamopening met nog aanwezig wit geschilderd schrijnwerk en later toegevoegde deuropening.

Het kopse gedeelte aan westzijde is ooit hermitseld met een harde cementmortel. Waarschijnlijk werden gele handvormstenen gerecupereerd en werd een langse raamopening ingewerkt.

In de west georiënteerde achtergevel is de symmetrie van raam -en deuropeningen, zoals in de voorgevel, nog afleesbaar, maar zijn er al ingrijpende wijzigingen aangebracht. De 2 ramen links en rechts van de achterdeur zijn telkens samengevoegd tot één grotere opening. De positie van de opening van de achterdeur is niet meer origineel, waarbij de oude bouwnaad nog zichtbaar is.

Boven de ramen op de eerste verdieping zijn de segmentbogen vervangen door rechte betonlintelen (dit voor het inwerken van rolluiken).

Overige kenmerken aan gevels en daken gelijkaardig zoals de voorgevel.

Onderaan rechts zien we nog de originele kelderopeningen met origineel aanwezig schrijnwerk met in het linkerraam een combinatie van ijzeren en houten diefijzers.

Aan de linkerzijgevel is een kleine, jongere aanbouw toegevoegd als bijkeuken. Deze is echter in zeer slechte staat en wordt op termijn afgebroken. De zuidelijke topgevel heeft een originele raamopening thv de zolder (zie eerder hierboven).

Op een oude luchtfoto die ophing in de pastorie zien we nog de eerdere aanbouw, die tot tegen het perceel van de buur kwam (zie foto onder). Datum foto is niet gekend. We zien een lessenaarsdak afgewerkt met rode (boomse?) pannen.

3.3.6 Bomen, hagen en groenaanleg

3.3.6.1 Omschrijving en historische evolutie

In het relatief kleine beschermde dorpsgezicht is nogal wat belangrijk groen aanwezig dat in die mate beeldbepalend is, dat het mee wordt openomen in dit beheersplan.

Vooraf de hoogstammige bomen rond de kerk verdienen de nodige aandacht ifv het opmaken van beheersmaatregelen.

Onder hoofdstuk 3.2 wordt adhv foto's een algemeen beeld geschetst van het dorpsgezicht, waarbij het groen duidelijk een bepalende factor is.

Het is duidelijk en logisch dat de ouderdom van dit groen niet de historische achtergrond heeft zoals de gebouwen of de kerk binnen het dorpsgezicht. Toch zijn ze in die mate geëvolueerd, dat ze onlosmakelijk verbonden zijn met de nabijgelegen gebouwen. Oorspronkelijk zal er altijd groen aanwezig geweest zijn rond de kerk, zoals ook te zien op de Ferrariskaart (zie pag. 9).

De evolutie van aangeplante bomen rond de kerk, kunnen we enkel dateren adhv historische foto's, waarvan hieronder enkele voorbeelden, gecombineerd met een stamomtrek per boom.

Foto boven: behoorlijk jonge bomen aangeplant rond de kerk. Zicht op noordoostelijke hoek van de kerk vanaf de Haringestraat. Op de achtergrond pastorie. (datum foto niet gekend)

Foto onder: foto van dezelfde periode (gezien beeld misschien dezelfde dag), met duidelijk gekandelaarde lindenbomen aan westzijde van de kerk. Tevens haag langs Haringeplein. (datum foto niet gekend)

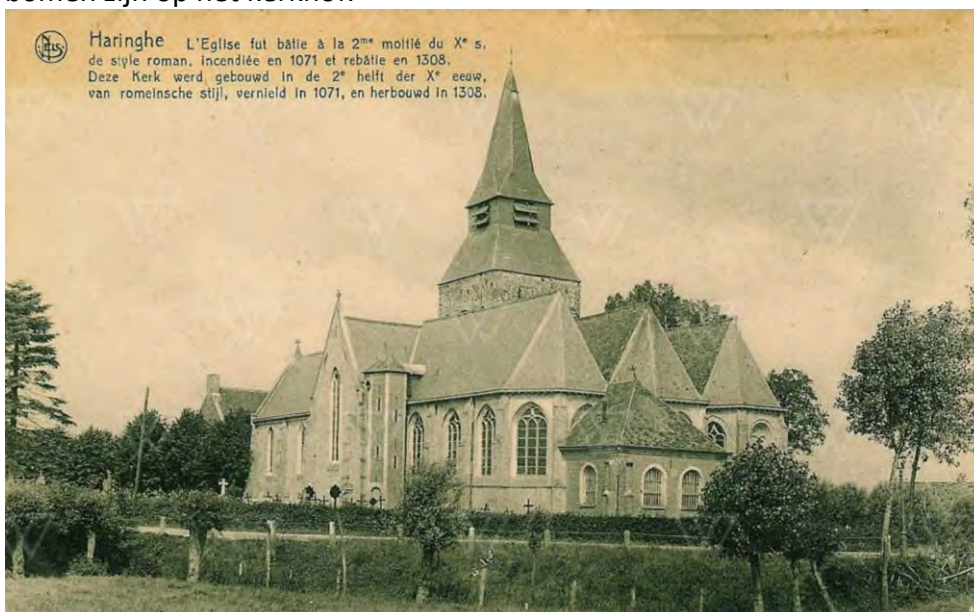

Foto links: prentkaart gedateerd tussen 1900 en 1914. We zien duidelijk de lindenbomen langs de toegangsweg voor de kerk.

Foto links: oostzijde van de kerk. Periode niet gekend, maar we zien opnieuw jonge bomen aan oostzijde van de kerk (Rode beuk?).

Foto onder: prentkaart Haringe; datum niet gekend. Opnieuw rij lindenbomen aan westzijde kerk duidelijk zichtbaar. Achterliggend soort den, maar waarschijnlijk op naastliggend perceel. Aan oostzijde van de kerk zien we al wat grotere kruinen dan op foto's hierboven. Aan noordzijde grotere bomen zichtbaar, die boven het dak van de kerk uitsteken, maar moeilijk te zeggen of dit bomen zijn op het kerkhof.

Haringhe L'Eglise fut bâtie à la 2de moitié du Xe s. de style roman, incendiée en 1071 et rebâtie en 1308. Deze Kerk werd gebouwd in de 2e helft der X^e eeuw, van romeinsche stijl, vernield in 1071, en herbouwd in 1308.

Foto boven: foto van koppel genomen van op Haringestraat richting noordoostzijde kerk. We zien duidelijker de aangeplante rode beuken op het kerkhof. Een haag sluit het kerkhof af die het tracé volgt van de naastliggende Kerkebeek.

Foto onder: foto genomen begin de jaren 1960. We zien duidelijk meer volgroeide bomen en dus een 'groener' beeld rond de kerk, zgn 'schermbeplanting' rond het kerkhof. Foto op gelijkaardige plaats genomen als hierboven. Het stuk land naast de weg is hieronder reeds weide. Op foto hierboven nog akkerland.

Brond foto's: www.westhoekverbeeldt.be

3.3.6.2 Planoverzicht met nummering

Plan onder: overzichtspln met afbakening van het beschermd dorpsgezicht. Hierop zijn alle bomen, hagen en gemengde houtkanten aangeduid (zie legende onder).

De belangrijkste bomen zijn genummerd en opgenomen in een inventaris.

Binnen het beschermd dorpsgezicht bevinden zich ongeveer een 865m hagen. Dit zijn voornamelijk meidoornhagen, maar even goed gemengde haag, beukhaag en hagen in hulst.

 = afbakening beschermd dorpsgezicht

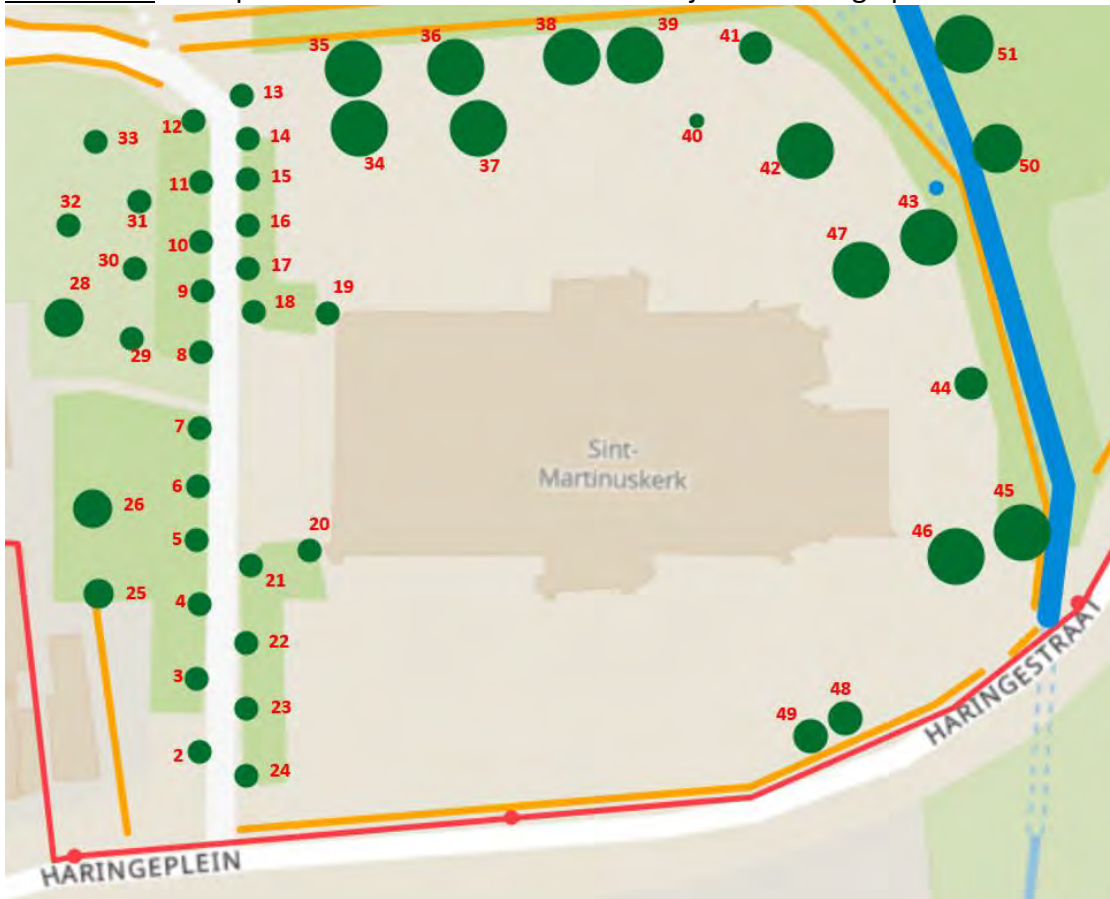
 = boom

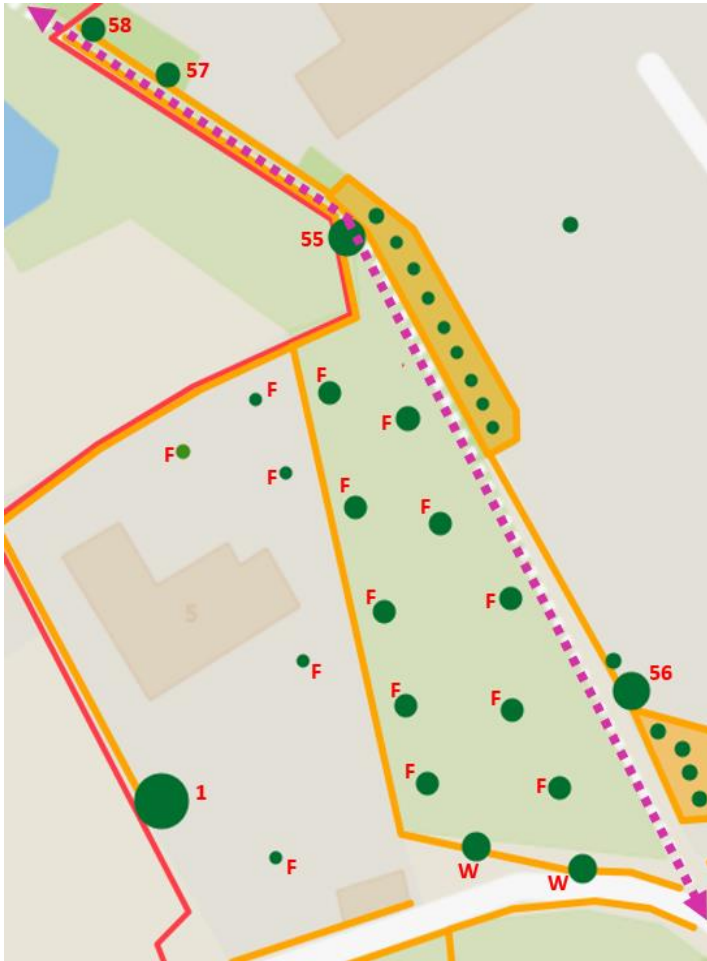
 = haag

 = Kerkebeek

 = gemengde houtkant

Plan onder: detailplan bomen rond de kerk en voorzijde voormalige pastorie.

Plan links: detailplan rond Haringplein 5 en boomgaard, horende bij Haringestraat 85, waarlangs het openbaar wandelpad 'Dode Yzerwandelpad' passeert.

← - - - - - → = openbaar wandelpad met verharding in geel gesinterde baksteen.

F = fruitboom

W = wilg

Foto boven: kerkwegel rond boom nr. 55

Foto links boven: zicht op fruitboomgaard met in achtergrond Haringplein 5.

Foto links: zicht vanuit fruitboomgaard naar Haringplein 5 met vrijstaande eik (boom nr. 1).

Foto rechts boven: kerkwegel rond boom nr. 55

Plan onder: detailplan met situatie rond de Kerkebeek die het beschermde dorpszicht door kruist.

F = fruitboom

W = wilg

K = knotwilg

De oranje arcering van haagkanten omvatten vooral combinaties van es, hazelaar, hulst en meidoorn.

Knotwilgen naast Kerkebeek

'Welkomstlindes' begin oprit Haringestraat 85 (nrs. 52/53 – dateren van na bescherming)

Foto boven: toegang weide met fruitbomen aan Haringeplein 85.

Foto rechts: zicht op Canadese populieren van op kerkhof.

Foto links: zicht op Kerkebeek langs kerkhof aan oostzijde.

Foto links: zicht vanuit binnenbocht van Kerkebeek in noordoostelijke hoek kerkhof, richting weide met fruitbomen en gemengde houtkant.

3.3.6.3 Inventarisatie beeldbepalende bomen

In onderstaande tabel wordt een opsomming gemaakt van de meest belangrijke bomen binnen het beschermde dorpsgezicht. Hierbij werden alle bomen in detail geïnspecteerd en werd een stamomtrek gemeten op een hoogte van 1m. Dit geeft ons een inschatting van ouderdom en kan op termijn belangrijk zijn ifv beheersmaatregelen.

Belangrijk is op te merken dat er aan boom nr. 47 reuzenzwam is vastgesteld. Dit is een parasitaire houtschimmel die op termijn grote delen van het wortelgestel kan doen wegrotten, waardoor de boom instabiel wordt en kan omwaaien.

De geschatte ouderdom werd bepaald adhv volgende website:

<https://bomenwerk.com/bomenonderzoek/boomleeftijdsbepaling.html>

Niet alle bomen binnen de grens van het dorpsgezicht zijn opgenomen. Alle gelijkaardige bomen, zoals de knotwilgen naast de Kerkebeek, zijn echter wel op plan aangeduid, met een letteraanduiding.

We kunnen stellen dat het huidige algemene beeld in grote lijnen overeen stemt met de Ferrariskaart, zoals aangegeven op dit beheersplan pag. 9.

Inventarisatie beeldbepalende bomen dorpskern Haringe - 2023

<i>plannr.</i>	<i>Soort</i>	<i>Botanische naam</i>	<i>Omtrek op +1m (cm)</i>	<i>Conditie</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Geschatte ouderdom</i>
1	Zomereik	Quercus robur	247	A	vrijstaande eik	97
2	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	168	A		160
3	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	123	A		160
4	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	129	A		160
5	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	130	B	ingemetselde bakstenen in holle stam	160
6	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	126	A		160
7	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	119	A		160
8	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	154	B	holle stam	160
9	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	122	A		160
10	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	125	A		160
11	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	123	A		160
12	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	157	B	holle stam	160
13	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	142	A		160
14	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	140	B	holle stam	160
15	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	113	B	holle stam	160
16	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	125	B	holle stam	160
17	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	72	B	fijne holle stam	35
18	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	127	B	holle stam	160
19	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	127	B	holle stam	160
20	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	157	A		160
21	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	130	A		160
22	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	124	A		160
23	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	115	A		160
24	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	125	A		160
25	Esdoorn	Acer pseudoplatanus	190	A		80
26	Esdoorn	Acer pseudoplatanus	183	A		80
27	Vijgenboom	Ficus carica	49	C	fout ingesnoeide onderaan, staat met voetstam tegen een muur, grootste gedeelte afgekraakt door stormschade	?
28	Notelaar - okkernoot	Juglans regia	98	A		45
29	Notelaar - okkernoot	Juglans regia	32	A	verstoorder?	15
30	Notelaar - okkernoot	Juglans regia	26	A	verstoorder?	15
31	Notelaar - okkernoot	Juglans regia	42	A	verstoorder?	15
32	Notelaar - okkernoot	Juglans regia	42	A	verstoorder?	15
33	Notelaar - okkernoot	Juglans regia	35	A	verstoorder?	15
34	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	230	A		85
35	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	190	A		85
36	Plataan	Platanus	305	A		99
37	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	230	A		85
38	Tamme kastanje	Castanea sativa	215	B	slechte stamvoet	80
39	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	260	A		85
40	Esdoorn	Acer pseudoplatanus	160	A		61
41	Esdoorn	Acer pseudoplatanus	195	B		74
42	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	245	C	zwammen aanwezig aan de stamvoet - boom aan het afsterven	85
43	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	190	A		85
44	Esdoorn	Acer pseudoplatanus	110	B		42
45	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	290	A		85
46	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	200	A		85
47	Rode Beuk	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	305	C	zwammen aanwezig aan de stamvoet - boom aan het afsterven	85
48	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	110	A		44
49	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	110	A		44
50	Canadese populier	Populus canadensis	395	A		102
51	Canadese populier	Populus canadensis	365	A		94
52	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	180	A		68
53	Zomerlinde	Tilia platyphyllos	180	A		68
54	Es	Fraxinus excelsior	260	A	Staat net naast Kerkebeek en waarschijnlijk samen aangeplant met Es nr. 55	93
55	Es	Fraxinus excelsior	290	B	sterk ingeknotte es. Holle stam en ingegroeide metalen stukken als poortscharnier	103
56	Els	Alnus	107	A		43
57	Zomereik	Quercus robur	115	A	deel van rij eikenbomen langs wandelpad	45
58	Zomereik	Quercus robur	115	A	deel van rij eikenbomen langs wandelpad	45

3.3.7 Hekwerk, gietijzeren lantaarnpalen, mannenpiscine en kerkwegel.

3.3.7.1 Hekwerk aan westzijde kerkhof

Aan de westzijde van het kerkhof, langs de gekasseide toegangsweg, is een smeedijzeren hekwerk aanwezig. Het is opgedeeld in traveeën met gepinde tussenpalen. Het hekwerk steunt af op een sokkel in rode baksteen die één à twee lagen uitkomt tov de kasseien.

Er zijn 3 openingen die toegang geven tot het kerkhof, één aan de rechterzijde (als je centraal voor de kerk staat) en twee aan linkerzijde. De meest linkse opening is een bredere toegang die toelaat groter onderhoudsmaterieel binnen te brengen. Deze opening heeft links en rechts metalen I-profielen als steunpalen, die later zijn toegevoegd. Ook het hek voor deze toegang lijkt niet origineel, is afgekoppeld en staat los tegen het vaste hekwerk. (zie foto onder)

De 2 overige toegangen hebben nog originele steunpalen. Van de opening links zijn de gepinde bollen verdwenen (zie foto links onder).

Links en rechts van de voorgevel zijn aparte met metalen hekwerk begrensde perken, telkens met gedenkzerken -of kruisen van overleden pastoors van Haringe.

Rechts een lager hekwerk van 1m hoog met toegangspoortje. Links hoger hekwerk van 1,33m op baksteensokkel en gepinde hoekpaal en toegangshek. Dit smeedwerk werd in 2022 hersteld. Het overige hekwerk met baksteensokkel is in zeer slechte staat.

3.3.7.2 Gietijzeren verlichtingspalen

Aan de linkerzijde van de gekasseide toegangsweg (kant voormalige pastorie), staan 3 gietijzeren lantaarnpalen. Deze staan telkens op een betonvoet en zijn buiten werking. Het glas in de lantaarnkop is mondgeblazen, gebogen glas. Sommige glaasjes zijn gebroken.

3.3.7.3 Vrijstaande mannenpiscine

Aan de linkerzijde van de toegangsweg staat een overdekte mannenpiscine voor 2 personen. Dergelijke buitentoiletten komen vaak voor rond een kerk, hoewel meestal gericht tegen een van de kerkmuren. Het is opgetrokken in een rode handvorm baksteen en afgedekt met golfplaten. Aan de voorzijde is een groen geschilderd metalen zichtscherm. Er loopt een toegangsweg in platte kasseien naar het toilet. Staanplaatsen in blauwsteen schorren op vloer.

Foto's links: kleine beschadigingen aan het metselwerk (losgekomen bakstenen en barst).

3.3.7.4 Kerkwegel

De kerkwegel, die deel uitmaakt van de Dode Ijzerwandeling, is een herkenbaar historisch gegeven binnen het dorpsgezicht. Het doorsnijdt het perceel van Haringestraat 85 met langs de ene zijde de boomgaard en langs andere zijde hagen en houtkanten. Het bewust laag houden van een stuk haag langs dit pad, zorgt voor een breed zicht naar de woning op Haringestraat 85 en het verloop van de Kerkebeek geflankeerd door knotwilgen doormidden het perceel.

De kerkwegel is aangelegd met in het midden een rij geel gesinterde bakstenen op kant. Aan weerszijden is deze rij afgebakend met in de grond verwerkte rechtstaande bakstenen, om het 'open lopen' van de middenrij te vermijden.

Foto links: beginnende kerkwegel vanaf gekasseide toegangsweg, voorzien van bewegwijzering voor knooppunt -en GR route en Dode Ijzerpad.

Geel gesinterde bakstenen op kant

Zicht van op kerkwegel oostwaarts boven lage haag

Zicht van op kerkwegel noordwaarts naar woning op Haringestraat 85

Zicht op boomgaard vanaf begin kerkwegel

3.3.8 Diverse elementen binnen het dorpsgezicht

3.3.8.1 Speelplein

Ten noorden van de voormalige pastorie is een speelplein ingericht. Dit zorgt voor kinderlijke ontspanning voor wandelaars, dorpsbewoners of bezoekers van de feestzaal De Levaard.

3.3.8.2 Garage met aanpalende hoogspanningscabine

Aan Haringeplein (straatzijde), is een garage met aanpalende hoogspanningscabine opgetrokken. Dit bijgebouw bestaat uit baksteen gevels onder zadeldak met oranje stormpannen. Door intense klimopgroei zijn er zichtbaar restanten aanwezig doorheen de dakpannen. Er is houten schrijnwerk aanwezig, een kantelpoort aan straatzijde en storende, wit beklede bakgoten. Het deel garage maakt deel uit van het perceel van Haringeplein 7, de hoogspanningscabine staat op grond van Stad Poperinge. Dit volume werd gebouwd eind jaren 1970 en heeft geen erfgoedwaarden.

4 ERFGOEDWAARDEN

Het dorpsgezicht van Haringe valt volgens het Onroerenderfgoeddecreet onder de bescherming 'beschermd stads- en dorpsgezichten'. De definitie van deze bescherming is in het Onroerenderfgoeddecreet beperkt tot een groepering van onroerende goederen met de omgevende bestanddelen die door hun erfgoedwaarde van algemeen belang zijn.

De eigenheid van het landelijke karakter van het beschermd dorpsgezicht van Haringe wordt bepaald door typerende erfgoedkenmerken -en elementen. In het vorige hoofdstuk werd een overzicht gegeven van de huidige erfgoedelementen -en kenmerken. Hierna worden de erfgoedwaarden toegelicht.

Erfgoedkenmerken vormen de structurele componenten van het beschermd dorpsgezicht die de eigenheid ervan bepalen en die de waarden vormen die aan de grondslag liggen van de bescherming.

4.1 Sint – Martinuskerk

De parochiekerk, met uitzondering van de trappentoren en de sacristie, is beschermd als monument om reden van:

- haar artistieke, archeologische, in casu oudheidkundige en historische, in casu geschiedkundige waarde.

° artistieke waarden exterieur: de centrale vieringtoren opgebouwd in ijzerzandsteen, bekroond met een achthoekige naaldspits. Westgevel met midden -en zijbeuk links in gerecupereerde ijzerzandsteen, aan de steunberen gecombineerd met gele handvormbaksteen. Boven de inkompoort beeldnis van de Heilige St. Martinus.

° artistieke waarden interieur: schilderijen, altaren, spitsbogen tussen hoofd -en zijbeuken ondersteunde door ronde kolommen in geschaafde, gele baksteen, romaanse westelijke muur van vieringtoren met rondboog in ijzerzandsteen. Barokke preekstoel uit 1628, rijkelijk versierde communiebank in smeedwerk en mahonie, heiligenbeelden, biechtstoelen, eiken lambriseringen, natuursteen doopvont. Belangrijkste artistieke waarden toe te schrijven aan het historische Van Peteghemorgel en uitzonderlijke antipedium (waarvan één topstuk).

° oudheid- en geschiedkundige waarde: rijke geschiedenis die terug gaat tot 899, waarbij het toenmalige kerkje een erkende bedepplaats was afhankelijk van de Abdij van Terenburg. De aanwezige crype in het hoogkoor, als enige in zijn soort in Vlaanderen, wijst op een zeer hoge ouderdom. In de 11^e eeuw werd een grotere kerk gebouwd in Romaanse stijl. In 1591 – 1600 transformatie naar zijn huidige vorm.

4.2 Woning op Haringestraat 85

Deze voormalige hoeve met dwarsschuur (voorgaand Haringepein 1, zoals vermeld in het beschermingsbesluit) is beschermd als monument om reden van:

- architectuur – historische en artistieke waarde als zijnde een representatief voorbeeld voor de oorspronkelijke bouwtrant van het Houtland.

° architectuur - historische waarde: deze voormalige hoeve toont een boerenwoning met aanleunende dwarsschuur. Het boerenhuis heeft een zadeldak in rode pannen, het schuurgedeelte een zadeldak in riet (historisch roggestro). De schuur toont wanden in vakwerkstructuur op een bakstenen sokkel.

° artistieke waarde: streekeigen vakwerkbouw met dakbedekking in riet.

4.3 Woning op Haringeplein 5

Deze woning (voorgaand Haringeplein 9, zoals vermeld in het beschermingsbesluit) is beschermd als monument om reden van:

- **historische en sociaal – culturele waarde**, als zijnde een goed voorbeeld van een streekgebonden boerenwoning, representatief voor het Houtland.
- **artistieke waarde**, gezien het mooie materiaalgebruik en de bewaard gebleven authentieke houten kozijnconstructie met moerbalkverankering.

° historische waarde: woning dateert van 1634, zoals ingemetseld in de oostelijke topgevel, wat wijst op een uitzonderlijk historisch gegeven als woning.

° sociaal – culturele waarde: de woning heeft een nog behoorlijk intacte vakwerkstructuur en dakspant. Vakwerkbouw was een streekeigen bouwwijze, waarvan deze woning nog een mooie getuige is.

° artistieke waarde: zoals vermeld het materiaalgebruik en moerbalkverankeringen, die opnieuw verwijzen naar het vakwerkverleden.

4.4 Het dorpsgezicht

De kerksituatie van Haringe is beschermd als dorpsgezicht omwille van zijn **historisch landschappelijke en artistieke waarde** als zijnde een gaaf, agrarisch gebied met functionele esthetische en historische bindingen met de voorgestelde monumenten. De structuur van het voorgestelde dorpsgezicht is één historisch gegroeide entiteit.

5 BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN

5.1 Hoofddoelstelling

Dit beheersplan heeft als hoofddoel om het historische en esthetische karakter van de Sint - Martinuskerk en zijn onmiddellijke omgeving in stand te houden en te versterken. Het beschermde dorpsgezicht straalt immers nog steeds een zeer waardevol karakter uit: de parochiekerk met omliggend kerkhof en bijhorende pastorie, een hoeve met dwarsschuur en een in de kern waardevolle historische vakwerkwoning. Dit gecombineerd met open weiden, een boomgaard, een historische kerkwegel en beeldbepalende bomen en hagen. Dit bepaalt de landelijke identiteit van het beschermde dorpsgezicht van Haringe. Het typische karakter en de geomorfologie van deze plaats moeten dan ook bewaard en versterkt worden.

5.2 Nevendoelstellingen

5.2.1 Sint – Martinuskerk en kerkhof

De kerk van Haringe is mede door restauratie -en onderhoudscampagnes in het verleden in goede staat.

Begin jaren 1980 werden ingrijpende stabiliteitstechnische restauratiewerken uitgevoerd, voornamelijk aan de toren. In 2017 werd de dakbedekking van de torenspits vernieuwd en in 2021 deze van de sacristie. In 2022 werden grondige onderhoudswerken uitgevoerd aan de westelijke inkomgevel.

Daarnaast werden jaarlijks onderhoudswerken uitgevoerd aan goten, technische installaties, het orgel, bliksembeveiliging, ...

Deze jaarlijkse onderhoudsingrepen zorgen voor de huidige goede conditie van het kerkgebouw. Het doel is dan ook deze weg verder te zetten en op regelmatige tijdstippen onderhoudswerken uit te voeren. Hierbij vormen inspecties en bijhorende verslagen van de dienst Monumentenwacht de belangrijkste leidraad. Het interieur zal op termijn worden opgefrist en volgens bestaand kleurenpalet geschilderd. Altaren, beelden, schilderijen, biechtstoelen, preekstoel en divers houtwerk worden gerestaureerd of hersteld en behandeld. Glas-in-lood ramen en de ramen van de sacristie worden hersteld en/of behandeld waar nodig.

Het historische Van Peteghemorgel zorgt los van zijn unieke karakter voor een belangrijke sociaal - culturele meerwaarde aan de kerk. Naast het gebruik van het orgel bij erediensten, worden jaarlijks onder hoge belangstelling enkele orgelconcerten georganiseerd met nationale en internationale organisten. De zorg voor het unieke orgel zal de komende jaren dan ook een belangrijk aandachtspunt zijn ivf onderhoud, restauratie en instandhouding.

De archeologische vondsten uit de regio, die tot op heden werden tentoongesteld in de kerk, worden geïnventariseerd door de erfgoeddienst CO7. Er wordt geïnvesteerd in een nieuwe opstelling in de kerk om de presentatie en bewaartoestand van deze stukken te verbeteren. De kerk is op dit moment een 'gesloten' kerk en is dan ook buiten erediensten of culturele activiteiten niet publiek toegankelijk. Er kan naar de toekomst toe worden nagedacht over het openstellen van het kerkgebouw. Zijn historische achtergrond met een boeiend geschiedkundig verhaal, zijn unieke orgel, de aanwezigheid van een 'topstuk', en de geplande vernieuwde opstelling van archeologische vondsten uit de regio, kunnen een interessant draagvlak vormen om bezoekers te boeien en te informeren. Mede door de passage van het Dode Ijzerpad met vele wandelaars, kan dit een interessante tussenstop worden. Deze overweging kan enkel in overleg met de kerkfabriek en Stad Poperinge, in een mogelijke samenwerking met de stichting 'Open Kerken'. De stichting 'Open Kerken' ziet kerkgebouwen als een belangrijk landschappelijk, monumentaal en cultureel kenmerk in een dorp of stad, en als symbool voor een gemeenschappelijke geschiedenis, naast de religieuze betekenis. Het ontsluiten van dit religieus erfgoed kan op die manier naar waarde geschat worden voor een breder publiek.

Willen we kijken naar een verdere toekomst voor het kerkgebouw, waarbij erediensten steeds verminderen, moeten we ons bewust zijn van een verdwijning op termijn. De kerk heeft op dit moment, naast zijn puur Christelijke invulling, een meer en meer culturele insteek door de zomerse orgelconcerten en recente optredens. Door zijn unieke karakter en eigenheid zorgt het kerkgebouw voor een zekere aantrekkingskracht. Het verder uitbouwen op cultureel vlak is dan ook verdedigbaar. Op die manier wordt gezorgd voor een blijvend gebruik van de kerk en de daaruit volgende instandhouding en onderhoud. Op korte of middellange termijn kan de sacristie met bijruimte een bijkomende invulling krijgen, door te voorzien in nieuw sanitair en een kleine keuken. Het kan op die manier de keuzes voor culturele activiteiten versterken voor bv tentoonstellingen, voordrachten, workshops, enz.

De graven op het nog actieve kerkhof dienen in goede staat te worden gehouden. Het kerkhof blijft in gebruik als begraafplaats. De relatie tussen het kerkhof en het omliggende landschap is sterk omwille van de open zichtassen aan noord -en oostzijde van de kerk. Verlandschappelijking van de kerkhofsituatie: de vergroening die reeds enkele jaren terug is ingezet, kan verder uitgediept worden, rekening houdend met een duurzaam beheer en versterking of stimulering van het ecologische potentieel dat het kerkhof bezit. Verder kunnen 'recente' ingrepen, zoals het urnenveld -en wand, die noodzakelijk zijn om het kerkhof te laten functioneren, op een meer landschappelijke manier geïntegreerd worden. De aanwezige beeldbepalende bomen op het kerkhof verdienen de nodige gerichte zorg ifv zo lang mogelijk behoud. Hierbij moet even goed rekening gehouden worden met nieuw aanplantingen van gelijkaardige boomsoorten.

5.2.2 Woning op Haringestraat 85

Deze voormalige hoeve onderging tussen 1998 en 2005 een ingrijpende restauratie. De instandhouding van de hierbij aanwezige erfgoedelementen, voornamelijk terug te vinden in de buitenschil, is prioritair. Ook de nabije omgeving met tuin en toegangsweg werden in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed heraangelegd. Zowel de woning, tuin, als groenaanleg in en rond de site, is tot op vandaag bijzonder goed onderhouden. Het blijvend onderhoud van bouwkundige erfgoedelementen, landschappelijke elementen zoals hagen, fruitboomgaard en weides, zal consequent worden verder gezet.

5.2.3 Woning met bijgebouw op Haringeplein 5.

Deze vakwerkwoning werd volledig gerestaureerd in de periode 2012 – 2014 en draagt in grote mate bij aan de historische, zichtbare waarde van het dorpsgezicht. Dit wordt mee versterkt door het recente bijgebouw in streekeigen vakwerkstijl. De huidige toestand van beide gebouwen is heel goed, mede door regelmatige onderhoudsingenrepen. De blijvende zorg voor bouwkundige erfgoedelementen, omliggende hagen, streekeigen beplantingen, buitentoilet en vrijstaande eik, is belangrijk ifv de historische en artistieke erfgoedwaarde.

5.2.4 Voormalige pastorie op Haringeplein 7

Het is duidelijk dat de voormalige pastorie zich in slechte staat bevindt, althans in vergelijking met de omliggende beschermde gebouwen.

Het gebouw met nabije omgeving wordt gerestaureerd met maximaal behoud en versterking van erfgoedwaarden. Bij de restauratie zal maximaal worden terug gegrepen naar het oorspronkelijk uitzicht. Hierbij worden enkele belangrijke erfgoedkenmerken terug geïntegreerd. De oorspronkelijke raamopening, die werd dicht gemaakt en vervangen door een klein rond raam, wordt opnieuw open gemaakt. Het schrijnwerk wordt vernieuwd naar oorspronkelijke verdeling en profilering, dit zowel voor ramen, deuren als luiken, waarbij ook de dorpels vernieuwd naar

oorspronkelijk uitzicht (baksteen schuin gemetseld op kant). Gevels worden gereinigd en hervoeegd. Slechte bakstenen worden vervangen en de schouwen worden hermitseld. De bakgootconstructie wordt gereconstrueerd en de dakbedekking vernieuwd. Hierbij worden de bestaande oranje stormpannen vervangen door blauw geglazuurde boomse pannen. In de achtergevel worden de betonnen lintelen uitgenomen en vervangen door gemetselde baksteen bogen, zoals oorspronkelijk. In alle gevels worden de gevelankers ontroest en roestwerend geschilderd.

Het bestaande bijgebouw aan de noordzijde wordt gerestaureerd, waarbij de 2 dichtgemetselde openingen met rondbogen opnieuw worden open gemaakt. Gevels worden gereinigd en hervoeegd. Baksteenmetselwerk wordt gerestaureerd, schrijnwerk en dakbedekking vernieuwd. In het kader van de herbestemming als horecazaak met verblijfsrecreatie, wordt in functie van functionaliteit een nieuw deel aangebouwd aan linker -en achterzijde. De integratie van deze bijkomende volumes worden qua vorm en architectuur toegevoegd in overleg met de erfgoedconsulent.

De omgeving van de voormalige pastorie wordt her aangelegd. Onder meer het toegangspad naar de voordeur, het plankier rond de woning en de voor -en achtertuin. Aan zuid -en westzijde wordt een gemetselde tuinmuur opgetrokken om het perceel zichtbaar af te bakenen. Het smeedijzeren hek met flankerende gietijzeren palen wordt gerestaureerd en herplaatst.

In het interieur worden alle onderdelen met erfgoedkenmerken gerestaureerd: gepleisterde plafonds met kooflijsten en moulures, de oorspronkelijke houten trap, schouwmantels, plankenvloeren, moer -en kinderbalken en de historische dakconstructie.

De pastorie en de tuin worden als geheel behouden binnen het beschermd dorpszicht van het centrum van Haringe. Een optimale bewaring dient na de restauratiewerken gegarandeerd te worden door een doordacht beheer. Een gecontroleerd en geregeld onderhoud zal het erfgoed in de toekomst vrijwaren van mankementen en verval.

5.2.5 Dorpsgezicht

5.2.5.1 Smeedijzeren hekwerk aan westzijde van de kerk en het kerkhof.

Een deel van dit hekwerk werd gerestaureerd tijdens de restauratie van de voorgevel. Dit thv de calvarie links en enkele graven rechts aan de voorgevel van de kerk.

Het overige hekwerk is in slechte staat en kan samen met het onderliggende gemetselde voetmuurtje gerestaureerd. Het historische opendraaiende hekwerk met gietijzeren steunpalen die toegang geven tot het kerkhof, kunnen naar werkende toestand worden gerestaureerd.

5.2.5.2 Lantaarns

De 3 historische lantaarns aan westzijde van de gekasseide toegangsweg kunnen in werkende toestand worden hersteld en gerestaureerd. Hierbij moet de functionaliteit en werking ervan worden bepaald in overleg met Fluvius en Stad Poperinge naar voorbeeld van dergelijke palen in historische centra als Brugge en Oostende, waar dergelijke palen veelvuldig voorkomen.

5.2.5.3 Vrijstaande piscine

De mannenpiscine aan westzijde van de kerk wordt opgefrist. Hierbij kunnen asbesthoudende golfplaten worden vervangen door een afdekking in boomse pannen. Het voetpad vanaf de toegangsweg kan her aangelegd worden in gelijkaardige bestrating (kasseien) zoals de oprijweg naar de kerk. Enkele beschadigingen aan het metselwerk aan binnen -en buitenzijde kunnen worden hersteld. Het metalen zichtscherm is te herschilderen. Het vernieuwen van de afvoeren ifv het vermijden van geurhinder (sifon) kan overwogen worden.

5.2.5.4 Kerkwegel

De kerkwegel is goede staat en wordt vaak gebruikt door wandelaars. Hier en daar moet een baksteen vervangen worden om verdere beschadigingen te vermijden. Er kan worden overwogen om het begin van de kerkwegel beter te laten aansluiten tegen de gekasseide toegangsweg. Dit uiteraard in gelijkaardige geel gesinterde bakstenen.

De kleine haag kant Haringestraat kan bewust laag worden gehouden om een ruimer zicht op het beekdal van de Kerkebeek en het zicht op de woning van Haringestraat 85 te behouden.

5.2.5.5 Diverse elementen binnen het dorpsgezicht

5.2.5.5.1 Speelplein

Het speelplein ten noorden van de voormalige pastorie heeft een eerder ongelukkige materiaalkeuze door gebogen alu buiswerk. Het gebruik van meer natuurlijke materialen kan zorgen voor een betere integratie binnen het dorpsgezicht. Eventueel kunnen deze toestellen gebruikt worden op andere speelpleinen van de stad, in een niet-beschermd omgeving.

5.2.5.5.2 Garage met aanpalende hoogspanningscabine

Dit gebouw heeft enkel het nodige onderhoud nodig ifv instandhouding. De witte bakgoten zijn visueel bijzonder storend en worden best vervangen door een meer duurzame afwerking, bv een houten bekleding. Oude klimopwortels door de het pannendak worden best weggenomen.

6 BEHEERSMAATREGELEN

In dit hoofdstuk wordt een lijst opgesteld van mogelijke instandhoudings, -onderhouds – en/of restauratiewerken die nodig zijn om de beoogde beheersdoelstellingen te bereiken voor de volgende 24 jaar.

Per erfgoedelement wordt hieronder een opsomming gegeven van de concrete maatregelen die nodig zijn voor het beheer binnen het dorpsgezicht.

6.1 Sint – Martinuskerk

Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
EXTERIEUR				
Gevels				
	Herstellen van voegwerk aan baksteen -of natuursteen metselwerk. Beschadigd of slecht voegwerk moet omzichtig worden uitgebikt zonder de baksteen te beschadigen. Er moet gebruik gemaakt worden van kalkmortel in verhouding 1 op 3 natuurlijke hydraulische kalk en zand.		X	X
	Plaatselijk herstel van bakstenen. Herstellingen enkel uit te voeren met gelijkaardige recup bakstenen. Deze zijn te verwerken met een kalkmortel in verhouding 1 op 3 natuurlijke hydraulische kalk en zand.		X	X
	Plaatselijk herstel van baksteen of natuursteen. Beschadigde bakstenen waarvan integraal herstel niet is aangewezen of delen slechte of afgebroken natuursteen, kunnen hersteld worden met minerale herstellmortels op kleur. Slechte delen afbikken tot op gezonde samenhangende ondergrond en herstellen volgens gelijkaardig profiel.		X	X
	Verankeren van barsten in baksteen of natuursteen metselwerk	X		
	Ontmossen en zacht reinigen van gevels. Gevels met vastzetting van (korst)mossen of algen kunnen worden gereinigd met verzadigde stoom, nadat vooraf het oppervlak werd behandeld met een anti-mos product.		X	X
	Behandelen van metalen gevelelementen zoals muurankers, diefijzers voor de ramen, gevelroosters en voetbuizen van regenafvoeren. Voorafgaand ontroesten tot op het blanke metaal en 2 lagen inschilderen met een roestwerende metaalverf.	X		X
	Herstel cementering aan achterzijde aandaken. De achterzijdes van de aandaken zijn afgewerkt met een cementering die kan los komen door thermische werking van ingewerkt lood. Losgekomen stukken verwijderen en herstellen met een bastaardmortel. Nadien lood opnieuw inwerken.	X		X

	Injectiewerken tegen opstijgend vocht	X		
	Herstellen en herschilderen van bas-reliëf boven inkomdeur met minerale verf. Verf kan door west-oriëntatie los komen en heeft regelmatig onderhoud nodig. Losse stukken verf afsteken zonder ondergrond te beschadigen en herschilderen met een minerale (kalk) verf, na voorbevochtigen		X	X
	Herstellen of vernieuwen van vogelweringen in vast inox gaas aan openingen. Vooral rond de openingen in de naaldspits van de toren. Losgekomen gaas opnieuw vast zetten met inox bevestigingen. Beschadigde of verdwenen stukken aanvullen met vast inox gaas met openingen 20x20mm.	X		X
	Plaatsen van vogelwering in raamopeningen in UV bestendig nylon, zij het als bescherming van glas-in-lood ramen	X		
	Onderhoudsschilderwerk aan het houten Christusbeeld. Beeld vooraf ontvetten en opschuren. Bij onderhoud telkens volledig geheel behandelen om vlekvorming te vermijden. Enkel uit te voeren met een houtbeits op kleur. Vooraf stalen te plaatsen.		X	X
	Onderhoudsschilderwerk aan het houten kruis en afdak calvarie. Losse stukken afsteken, geheel opschuren en ontvetten. Onderhoudsschilderwerk met verf op basis van alkydhars in identieke kleur zoals bestaand. Vooraf stalen te plaatsen.		X	X
	Herstellen van voegwerk en baksteen van klinkerpad rond de kerk, tegen de kerkgevels. Losgekomen voegwerk uitbikken zonder baksteenklinker te beschadigen. Na verwijderen losse voegen opnieuw in te voegen met een bastaardmortel.		X	X
Daken				
	Inspectie van daken via toegangsdeuren naar binnengoten.		X	NVT
	Reinigen van binnen -en buitengoten. Alle vuil, takken, dode dieren, bladeren, mos, etc. verwijderen door met een zachte borstel de goten uit te vegen, weg van het tapgat. Vuil af te voeren in zakken en te verwijderen van de werf. Nadien naspoelen ter controle van doorloop afvoerpunt.		X	X
	Plaatselijk herstellen van beschadigde of uitgezakte leien. Slechte of losgekomen leien uitnemen en afvoeren van de werf. Nieuwe leien volgens idem model en formaat oordeelkundig opnieuw vastzetten met inox leihaak.		X	NVT
	Vervangen of herplaatsen van verglaasde nokpannen in kalkmortel		X	

	Herstellen van voegwerk tussen nokpannen met kalkmortel. Met alle omzichtigheid losse mortel los bikken van onder en tussen de nokpannen. Afgevallen mortelresten absoluut verwijderen uit de onderliggende goten. Opnieuw platvol opvoegen met een bastaardmortel. Nadien mortelsluis te verwijderen met natte spons.		X	X
	Vernieuwen van de leibedekking van volledige dakvlakken miv nieuw dampopen onderdakfolie	X		
	Herschilderen van houten deurtjes die toegang geven tot binnengoten. Herschielderen na ontvetten en afschuren met verf op alkydharsbasis in dezelfde kleur. Vooraf stalen te plaatsen.	X		X
	Herstellen van aansluitingen (loketten) in lood of zink tegen gevelvlakken en aan noordbomen	X		
	Vernieuwen van zinkbekleding in de goten (bakgoten en kilgoten)	X		
	Herstellen van dakbebording	X		
	Herstellen of vervangen van zinken dakbedekking van platte daken	X		
	Herstellen van metalen kruisen of dakdecoraties	X		
	Herstellen, aanvullen of vervangen van ladderhaken	X		
	Onderhoudswerken en keuring van bliksembeveiliging. Werken enkel uit te voeren door een erkende firma (voor deze kerk Heleblitz).		X	NVT
	In zijn geheel of gedeeltelijk vervangen van bliksembeveiliging	X		
	Vervangen van vergaarbakken in zink volgens bestaand model	X		
	Schilderen van goottimmerwerk. Herschielderen na ontvetten en afschuren met verf op alkydharsbasis in dezelfde kleur. Vooraf stalen te plaatsen.		X	X
	Plaatselijk herstellen of vervangen van goottimmerwerk (zowel structuur, bebording als boeiplanken)	X		
	Vernieuwen van regenafvoeren volgens bestaande secties	X		
	Vernieuwen van voetbuizen volgens bestaand model	X		
	Desgevallend plaatsen van zonnepanelen op de zuidgerichte dakvlakken	X		
Zolders en dakstructuren				
	Reinigen en behandelen tegen houtborende insecten van houten dak-en torenstructuren		X	
	Herstellen van houten dak-en torenstructuren	X		
	Vernieuwen of aanvullen van ladders voor inspecties en werken in de toren	X		
	Aanvullen, herstellen of voorzien van houten vloeren voor inspecties en werken in de toren	X		

	Aanvullen of vernieuwen van verlichting in de toren ifv werken en inspecties	X		
	Alle werken voor het veilig toegankelijk maken van dakkappen: vergroten van openingen vanuit de toren en het voorzien van houten loopbruggen .	X		
	Inspectie en onderhoudswerken aan klokken, klokkenmechanisme -en sturing. Deze werken worden jaarlijks, of minstens 2-jaarlijks, uitgevoerd door een erkende, gespecialiseerde firma (voor deze kerk Clock-O-Matic)		X	X
	Buitengewone herstellingswerken aan klokken, klokkenmechanisme -en sturing	X	10 a 20 jaarlijks	
	Inspectie en onderhoudswerken aan torenuurwerk en diens mechanisme		X	X
	Buitengewone herstellingswerken aan torenuurwerk en diens mechanisme. Deze werken worden jaarlijks, of minstens 2-jaarlijks, uitgevoerd door een erkende, gespecialiseerde firma (voor deze kerk Clock-O-Matic)	X		
	Herstellen van historische gewelfconstructies in hout	X		
	Desgevallend herstellen, verstevigen of vernieuwen van de houten loopbruggen in het zuidelijk koor en het middenschip	X		
Buitenschrijnwerk				
	Beitsen of oliën van houten buitendeuren met materialen die compatibel zijn met de ondergrond. Vooraf het geheel op te schuren en te ontvetten zonder het glas te beschadigen. Vooraf stalen te plaatsen.		X	X
	Ontroesten en schilderen ijzeren deurbeslag		X	
	Plaatselijk herstel van schrijnwerk met inlijmen stukken houten of houtreparatiepasta's	X		
Beglazing				
	Plaatselijk herstel of vernieuwen van beschadigde ruitjes. Omzichtig wegnemen van beschadigd glas en afvoeren van de werf. Herstel uit te voeren met gelijkaardig glas qua kleur en textuur. Werken enkel uit te voeren door een gespecialiseerde firma.		X	X
	Herstellen of vernieuwen van kantelraampjes en mechanisme	X		
	Vervangen van ijzeren raambruggen door raambruggen in messing	X		
	Volledig herloden van glas-in-lood panelen	X		
	Vernieuwen van condensgoten in lood	X		
	Herstellen van mortelzoom met kalkmortel in aansluiting met metselwerk. Losgekomen stukken losbikken en afvoeren van de werf.		X	X
	Ontroesten en schilderen van metalen frames van de ramen van de sacristie	X		
	Vernieuwen gemastikeerd glas in metalen frames van de ramen van de sacristie	X		

INTERIEUR				
	Materiaal -technisch vooronderzoek op alle waardevolle historische interieurelementen ifv verfijning van restauratie -of onderhoudskeuzes	X		X
	Schilderwerken op binnenmuren (kalkverf of op zijn minst héél dampopen verfsysteem)	X		
	Schilderwerken op houten gewelfplafonds en schrijnwerken	X		
	Schilderen van gepleisterde plafonds in de sacristie	X		
	Herstellen van stenen vloeren ifv herstel schade of ingrepen tgv technieken	X		
	Onderhouds -of herstellingswerken aan de houten plankenvloer van de sacristie	X		
	Herstellen van pleisterwerken	X		
	Onderhoudswerken en bijzondere onderhoudswerken aan uitrustingen algemeen		X	
	Vervangen of herstellen van elektrische lichtarmaturen		X	X
	Optimalisatie van de verwarmingsinstallatie ifv ideaal klimaat voor orgel	X		
	Gewone onderhoudswerken en stemming van het Van Peteghemorgel		X	
	Diverse buitengewone herstelwerkzaamheden aan het orgel en orgelkast	X		
	Buitengewone onderhoudswerken of integrale restauratie van het Van Peteghemorgel	X		
	Vooronderzoek en diagnose van kerkmeubilair, cultuurgoederen, schilderijen, etc in het kader van een correcte restauratie-aanpak	X		
	Behandelingen tegen houtborende insecten en zwammen van meubilering en cultuurgoederen		X	
	Herstel of restauratie van houten cultuurgoederen en gepolychromeerde afwerkingen	X		
	Herstel en onderhoud van houten lambriseringen, schrijnwerk en biechtstoelen	X		
	Herstel en / of restauratie van midden -en zijaltaren	X		
	Verbeterde conservatiemaatregelen voor antipendia	X		
	Herstel of onderhoudswerken aan de toonkasten voor processiebeelden	X		
	Herstelwerkzaamheden aan kerkmuren (baksteen -en voegwerk) met gelijkaardige bakstenen en kalkmortel. Slechte bakstenen te verwijderen zonder omliggende te beschadigen. Maatregelen te nemen om stofoverlast te vermijden, dus enkel slijpen met stofzuiger! Herstel met gelijkaardige recup baksteen in dezelfde kleur. Voegmortels in idem kleur en tint als omliggend, bestaand voegwerk.		X	X
	Herstel -of onderhoudswerkzaamheden aan de communiebank (hout -en smeedwerk)	X		
	Herstel, restauratie of onderhoud van schilderijen	X		

6.2 Kerkhof

Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Kerkhof				
	Wegnemen of herstellen van grafkruisen in beton	X		
	Onderhoud en instandhouding van verharde steenslagpaden. Eventueel aan te vullen met gelijkaardige steenslag en nadien opnieuw in te zaaien met gras.		X	X
	Herstellen van beschadigde graven in blauwe hardsteen door het inlijmen van stukken (bouchons) in gelijkaardig steen of herstel met minerale herstellmortels. Afwerking met dezelfde oppervlaktetextuur als omliggende natuursteen.		X	X
	Klein onderhoud aan lage, vaste beplanting en hagen.		X	X
	Onderhoudswerken aan het gazon (maaibeurten, bijzaaien, ecologische onkruidverdelging)		X	X
	Onderhoudswerken aan urnemuur aan oostzijde	X		
	Vergroten of aanpassen van strooiweide	X		
	Onderhoudswerken aan herdenkingsboom	X		

6.3 Voormalige kapelanie op Haringeplein 5 en voormalige hoeve met dwarsschuur op Haringestraat 85.

HARINGEPLEIN 5 EN HARINGESTRAAT 85				
Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Gevels				
	Onderhouds -en herstellingswerken aan baksteen metselwerk en voegwerk. Enkel met gelijkaardige stenen en kalkmortels. Slechte bakstenen te verwijderen zonder omliggende te beschadigen. Maatregelen te nemen om stofoverlast te vermijden, dus enkel slijpen met stofzuiger! Herstel met gelijkaardige recup baksteen in dezelfde kleur. Voegmortels in idem kleur en tint als omliggend, bestaand voegwerk.		X	X
	Herstellen kaleilagen met kaleimortel op pure kalkbasis. Voorafgaand oppervlak reinigen en losse kalklagen afsteken. Bij aanvang de ondergrond te bevochtigen. Kaleimortel enkel aan te brengen met blokborstel in horizontale beweging.		X	X
	Onderhoudsschilderwerken aan metalen gevelankers. Voorafgaand ontroesten tot op het blanke metaal en 2 lagen inschilderen met een roestwerende metaalverf		X	X

	Herstellings -of onderhoudswerken aan houten vakwerk	X		
Schrijnwerken				
	Onderhoudsschilderwerken aan houten ramen, deuren en luiken. Schilderwerken uit te voeren in dezelfde kleur zoals heden, met een verf op basis van alkydhars. Voorafgaand geheel opschuren en ontvetten.		X	X
	Onderhouds -of herstellingswerken aan kleinhouten op glas		X	
	Ontroesten en schilderen van metalen diefijzers en gehengen van luiken en deuren		X	
Daken en regenafvoer				
	Herstellen van individuele dakpannen door gelijkaardige pannen. Gebroken, beschadigde of afgewaaide pannen te vervangen door identieke pannen en vast te maken met panhaken.		X	X
	Herstel -en onderhoudswerkzaamheden aan rieten dakbedekking. Dergelijke werken kunnen enkel uitgevoerd worden door een ervaren rietdekker. Nieuwe invullingen moeten ingewerkt worden met gelijkaardig riet dat wordt doorbevestigd met inox bevestigingen aan ondergrond. Riet effen te kloppen met omliggend rietvlak.		X	X
	Herstellen van nokpannen in kalkmortel. Met alle omzichtigheid losse mortel los bikken van onder en tussen de nokpannen. Afgevallen mortelresten absoluut verwijderen uit de onderliggende goten. Opnieuw platvol opvoegen met een bastaardmortel.		X	X
	Herstel of onderhoud aan mortelzoom thv zijgevels met gelijkaardige kalkmortel		X	X
	Reinigen van goten en afleiders. Goten uit te vegen met een zachte borstel, weg van het afvoerpunt. Alle afval te verwijderen. Nadien goot te spoelen ter controle van afvoercapaciteit van de afleiders.		X	X
	Onderhoudsschilderwerken aan metalen voetbuizen in zwarte metaalverf. Geheel mechanisch ontroesten en herschilderen in een zwarte, roestwerende metaalverf.		X	X
	Herstellen van nokpannen in kalkmortel		X	
	Desgevallend vernieuwen van lood -of zinkaansluitingen rond dakramen, schouwen of aanleunende gevels	X		
	Vernieuwing of optimalisatie van duivenweringen aan schouwputten of impluvia's	X		
Omgeving				
	Herstellings -of onderhoudswerken aan baksteen plankier rond de woning met gelijkaardige gesinterde baksteen en voegwerk		X	X
	Herstellingswerken aan gekasseide oprit met gelijkaardige kasseien		X	X

	Snoeiwerken aan meidoorn -en andere hagen en gemengde haagkanten. Alle snoeiafval te verwijderen.		X	X
	Verwijderen dode haagdelen en klimop en aanplanten van gelijkaardige haag		X	X
	Onderhoudswerken aan gazonvlakken (maaïen, verticuteren, bijzaaien)		X	X
	Snoeiwerken aan bomen. Bij voorkeur uit te voeren door een gespecialiseerde firma. Het snoeien mag in geen geval blijvende schade aan bomen toebrengen.		X	X
Interieur				
	Onderhouds -of herstellingswerken aan vakwerkmuren	X		
	Onderhouds -of herstellingswerken aan historische vloeren in gesmoorde boomse tegels	X		
	Onderhouds -of herstellingswerken aan historische binnendeuren	X		
	Behandeling tegen houtborende insecten van dakgebintes en vakwerkstructuren	X		
	Onderhouds -of herstellingswerken aan houten trappen	X		

6.4 Voormalige pastorie op Haringeplein 7

PASTORIE OP HARINGEPLEIN 7				
Element	Maatregelen	Enmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Gevels				
	Hervoeogen van gevels met kalkmortel en dagstreep	X		
	Plaatselijke herstellingen aan voegwerk en bakstenen		X	
	Herstellingen van individuele bakstenen in het gevelvlak met gelijkaardige baksteen en kalkmortel	X		
	Herstellen van grotere volumes metselwerk met gelijkaardige bakstenen en kalkmortels	X		
	Reconstrueren van originele raamopening in de voorgevel, ter vervanging van het ronde raam	X		
	Verwijderen bestaande blauwsteen dorpels en hernemen van originele gemetselde dorpels met bakstenen op kant	X		
	Afkappen en herpleisteren van plint met ademende mortel	X		
	Afbraak van jonger, kleiner volume tegen linkerzijgevel	X		
	Ontroesten en schilderen van gevelankers	X		
	Afbreken en hermetzelen van 2 schouwen bovendaks met gelijkaardige bakstenen zoals de gevels en originele hoogte volgens historische foto's.	X		

	Verwijderen schrijnwerken en dicht metselen met gelijkaardige gevelstenen van niet-originele raamopeningen in de zijgevels	X		
	Vernieuwen van mortelzoom bovenaan topgevels thv de laatste pannenrij	X		
	Reconstrueren van originele raamopening in de achtergevel	X		
	Verwijderen betonlintelen en reconstrueren van gemetselde segmentbogen boven ramen en deur in de achtergevel	X		
	Open maken van rondbogen in lager bijgebouw	X		
Daken, goten en regenafvoer				
	Afnemen bestaande oranje stormpannen en vervangen door originele donker geglazuurde boomse pannen volgens historische foto's	X		
	Vernieuwen van loden aansluitingen aan schouwen	X		
	Plaatsen van geglazuurde nokpannen in kalkmortel	X		
	Hstellen van dakbedekking met rode boomse pannen van lager bijgebouw	X		
	Verwijderen bestaande gootbekledingen en vernieuwen met geprofileerde houten gootplanken volgens origineel kleur & model adhv historische foto's	X		
	Uitkuisen en reinigen van goten. Goten uit te vegen met een zachte borstel, weg van het afvoerpunt. Alle afval te verwijderen. Nadien goot te spoelen ter controle van afvoercapaciteit van de afleiders.		X	NVT
	Vernieuwen van zinkbekleding van goten	X		
	Vernieuwen van regenafvoeren in zink	X		
	Vernieuwen van hanggoten in zink	X		
	Vernieuwen van metalen voetbuizen	X		
	Onderhoudsschilderwerk aan metalen voetbuizen. Geheel mechanisch ontroesten en herschilderen in een zwarte, roestwerende metaalverf.		X	X
Schrijnwerken				
	Vernieuwen van ramen, deuren en luiken volgens origineel model en kleur adhv historische foto's	X		
	Onderhoudsschilderwerken aan houten ramen, deuren en luiken. Schilderwerken uit te voeren in dezelfde kleur zoals heden, met een verf op basis van alkydhars. Voorafgaand geheel opschuren en ontvetten		X	X
	Herplaatsen en schilderen van metalen diefijzers van de kelderramen	X		
	Onderhoudsschilderwerk aan metalen diefijzers. Geheel mechanisch ontroesten en herschilderen in een zwarte, roestwerende metaalverf.		X	X
Omgeving				
	Reconstrueren van baksteen klinkerpad rond de woning, volgens historische foto	X		

	Onderhouds -of herstellingswerken aan paden rond woning		X	
	Uitnemen en herplaatsen van toegangspad vanaf inkomhek tot voordeur.	X		
	Restauratie van het metalen hekwerk met steunpalen aan inkom perceel	X		
	Aanplanten van hagen aan voorzijde volgens historische foto's	X		
	Onderhoudssnoeibeurten aan hagen en beplantingen en aanvullen plantgoed waar nodig of gewenst		X	X
	Verwijderen betonnen afsluiting en reconstrueren van gemetselde tuinmuur	X		

6.5 Bijgebouw bij Haringeplein 5

BIJGEBOUW BIJ HARINGEPLEIN 5				
Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
	Onderhoudswerken aan vakwerkinvullingen met leempleister		X	X
	Uitkuisen en onderhoud van goten en regenafvoeren		X	X
	Onderhoudswerken aan baksteenpad rond gebouw		X	X
	Behandeling tegen houtborende insecten aan dakgebintes en vakwerkconstructie	X		
	Desgevallend individueel herstel van dakpannen of nokpannen (in kalkmortel)		X	X
	Onderhoudswerken aan natuursteen vloertegels		X	
	Onderhoudswerken aan houten gevelbeplanking	X		
	Onderhoudsschilderwerk aan zwarte gietijzeren voetbuizen		X	

6.6 Bomen, Hagen en Groenaanleg

BOMEN HAGEN EN GROENAANLEG				
Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
	Opmaak van deskundig vooronderzoek ifv maatregelen	X		X
	Snoeien van zomerlindes aan westzijde kerk		X	
	Verwijderen van dood hout uit hoge bomen	X		
	Rooien van zieke of aangetaste bomen	X		
	Aanplanten van gelijkaardige boomsoorten		X	
	Snoeien van fruitbomen. Bij voorkeur uit te voeren door een gespecialiseerde aannemer. In ieder geval mogen snoeibeurten geen blijvende schadegevolgen te weeg brengen.		X	X
	Hertsellingswerken aan oevers van de Kerkebeek	X		
	Scheren van hagen. Alle snoeiafval af te voeren.		X	X
	Verwijderen vijgenboom in tuin voormalige pastorie	X		X

6.7 Hekwerk, gietijzeren lantaarnpalen, mannenpiscine en kerkwegel

HEKWERK, GIETIJZEREN LANTAARNPALEN, MANNENPISCINE EN KERKWEDEL				
Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
	Restauratie van het metalen hekwerk aan westzijde van het kerkhof en in werking stellen van opendraaiend hekwerk	X		
	Restauratie van baksteenmetselwerk onderaan hekwerk	X		
	Onderhoudswerken aan metalen hekwerk		X	
	Restauratie en in werking stellen van gietijzeren lantaarnpalen	X		
	Vernieuwen afdekking van mannenpiscine	X		
	Onderhoud aan baksteen -en voegwerken. Beschadigd of slecht voegwerk moet omzichtig worden uitgebikt zonder de baksteen te beschadigen. Er moet gebruik gemaakt worden van kalkmortel in verhouding 1 op 3 natuurlijke hydraulische kalk en zand.		X	X
	Onderhoudsschilderwerk aan metalen zichtscherf van mannenpiscine		X	
	Herstelwerkzaamheden aan plankier en plaszone van mannenpiscine	X		
	Onderhoudswerken aan historisch kerkwegel met gelijkaardige gesinterde bakstenen		X	

6.8 Diverse elementen binnen het dorpsgezicht

DIVERSE ELEMENTEN BINNEN HET DORPSGEZICHT				
Element	Maatregelen	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
	Vervangen van toestellen op speelplein door houten speeltoestellen	X		
	Vernieuwen van uniform straatmeubilair	X		
	Ontharden van rustplek aan Haringeplein	X		
	Verwijderen klimopresten op dakbedekking garage aan Haringeplein	X		
	Vernieuwen van storende gootbekledingen van garage aan Haringeplein	X		
	Onderhoudsschilderwerk aan schrijnwerk. Losse stukken afsteken, geheel opschuren en ontvetten. Onderhoudsschilderwerk met verf op basis van alkydhars in identieke kleur zoals bestaand. Vooraf stalen te plaatsen.		X	
	Uitkuisen en reinigen van goten		X	NVT

7 OPVOLGING EN EVALUATIE

7.1 Onderhoudswerken

Onderhoudswerken zijn essentieel om de erfgoedelementen te vrijwaren op lange termijn. De reeds aangehaalde onderhoudswerken en beheersmaatregelen dienen op terugkerende basis uitgevoerd worden.

Voor een degelijk nazicht van de gebouwen, specifiek voor de St. Martinuskerk, worden 5 jaarlijks inspecties uitgevoerd door Monumentenwacht. Mede op basis van inspectieverslagen, worden onderhoudswerken uitgevoerd. Dit telkens in samenspraak met de kerkfabriek, Stad Poperinge en de erfgoedconsulent. In tussentijd worden door de kerkfabriek regelmatig inspecties uitgevoerd aan daken, binnengoten en gevels.

Onderhoudswerken en beheersmaatregelen aan omgevingsfactoren met een openbaar karakter worden verzorgd door Stad Poperinge.

Onderhoudswerken aan privaatieve entiteiten zijn ten laste van desbetreffende eigenaars.

Er dient een onderhoudslogboek bijgehouden te worden, waarin iedere zes jaar de toestand van het monument besproken wordt. Dit logboek bevat een toestandrapport van de huidige toestand en de toestand van zes jaar geleden.

Daarnaast worden de (preventieve) maatregelen en onderhoudswerken opgelijst die gedurende de voorbije zes jaar werden uitgevoerd. Dit onderhoudslogboek is eveneens van belang voor de aanvraag van een aanvullende erfgoedpremie voor goed onderhoud.

Een overzicht van alle maatregelen is in detail opgesomd in bijgevoegde tabel met beheersmaatregelen.

7.2 Restauratiewerken

Na goedkeuring van het beheersplan, zal een restauratiedossier worden opgemaakt voor werken aan de pastorie, in overleg met de erfgoedconsulent. Hier dringend ingrijpende restauratiewerken zich op, waarbij maximaal gestreefd wordt naar het authentieke uitzicht. De voormalige pastorie wordt herbestemd als horecazaak met overnachting. De opvolging en evaluatie van deze werken worden gecommuniceerd met de erfgoedconsulent.

Voor de andere entiteiten binnen het beschermd dorpsgezicht worden op korte termijn geen ingrijpende restauratiewerken verwacht. Alle gebouwen zijn dan ook in goede conditie.

Indien er tussentijds problemen opduiken of er fundamentele veranderingen zich opdringen, dient er overleg te gebeuren met het agentschap Onroerend Erfgoed.

8 Bijlagen

Bijlagen	Niet van toepassing	Bijgevoegd
Perimeter van gebied waarvoor een beheersplan wordt opgemaakt		zie 1.1 'Afbakening'
Lijst van geplande werkzaamheden		zie tabellen hfdst. 6 (pag. 113 tem 124)
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating		zie tabellen hfdst. 6 (pag. 113 tem 124)
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	X	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	X	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed	X	
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is		zie lijst onder 3.3.7.3 'Lijst inventarisatie beeldbepalende bomen' (pag. 100) en tabel onder 6.6 (pag. 123)
Lijst van cultuurgoederen	X	
Lijst van de goederen, opgenomen in de Vlaamse Topstukkenlijst		BIJLAGE 1
Lijst van geplande werkzaamheden aan een orgel dat dateert van na WOI	X	
Bibliografie		BIJLAGE 2
Extra bijlages		BIJLAGE 3: PLANNEN KERKGEBOUW
		BIJLAGE 4: PLANNEN HARINGEPLEIN 5 + BIJGEBOUW
		BIJLAGE 5: PLANNEN HARINGEPLEIN 7
		BIJLAGE 6: Inventarisatie grafmonumenten kerkhof Haringe
		BIJLAGE 7: VOLMACHTEN
		BIJLAGE 8: BESCHERMINGSBESLUITEN